LETO VIII 4. ŠTEVILKA
15. oktober 1999 Brezplačno!

Glasilo

občanov občine Trebnje

D·V·O·M·E·S·E·Č·N·I·K

RAZSTAVA PLEMENSKE ŽIVINE V TREBNJEM

V nedeljo, 5. septembra 1999, je potekala pri motelu v Trebnjem razstava plemenske živine. Razstavo so organizirali: Govedorejsko društvo Trebnje, Konjerejski društvi Trebnje in Šentrupert, Društvo rejcev drobnice Trebnje in Kmetijska svetovalna služba Trebnje. Na razstavi so bile prikazane najboljše živali trebanjskih rejcev. V ocenjevalnem krogu se je pomerilo 40 krav in telic, ki so bile razdeljene v 6 skupin. /nadaljevanje na 6. strani/

Nagrajene krave z rejci (z leve proti desni Ivan Huč, Zorman Miro, Florjančič Jože, Marolt Jože, Kukemberger Tone, Gliha Milan).

TOM V NOVIH PROSTORIH

V avgustu se je mirnski TOM s kompletno dejavnostjo preselil v kupljene prostore Iskre Elektroliti Mokronog. Na izredno lepi svečanosti, ki jo je povezoval Vinko Šimek, sta nastopila glasbenika Blaž Jurjevčič in Tadej Tomšič ter pevska skupina Ragle. Vrhunec programa pa je bil prihod ultramaratonca Dušana Mravljeta in Bruna Gričarja (na sliki), ki sta pretekla pot od stare lokacije TOM-a na Mirni do Mokronoga in simbolično predala ključ. Po programu so si obiskovalci lahko ogledali proizvodnjo, kasneje pa tudi razstavni salon na Puščavi pri Mokronogu.

Podjetje TOM Oblazinjeno pohištvo je do pred kratkim delovalo skupaj z drugimi nasledniki nekdanjega enotnega TOM-a na Mirni, kar pa vsekakor ni bila najboljša rešitev, razširitev pa ni bila možna, zato je vodstvo iskalo nove možnosti. Ugodna rešitev se je pokazala v Mokronogu.

TOM si je s to rešitvijo pridobil:
- boljše delovne pogoje,
- večje prostore,
- možnost dodatnega zaposlovanja,
- možnost pridobitve novih poslov in poslovnih partnerjev.

Z Mirne so preselili tudi razstavni salon in sicer na Puščavo pri Mokronogu, kjer si je možno ogledati razstavljene sedežne garniture.

TATJANA FINK - MANAGERKA LETA 1999

Upravljalni odbor Združenja Manager je 15. septembra podelil priznanje "Manager leta 1999" generalni direktorici Trima Trebnje d.d. Tatjani Fink.

Tatjana Fink je zaposlena v Trimu že od leta 1980. Po opravljenem pripravništvu je /nadaljevanje na strani 5/

CVIČEK

Cviček na Medvedjeku je pravi,
kdor ga pije, se pozdravi.
Kako lepo se nam godi,
če nam trta sladko grozdje obrodi.

Te okusne vinske sorte,
ki se jim upret ne morte
Rizling, šardone, pinot,
spravimo vsako v svoj sod.

Frankinja, kraljevina in žametna
črnina,
to bo cviček za svetega Martina.
Ko kletar vse to pospravi,
na zabavo se pripravi.

Vince v sodu je začelo vreti,
kletarska pravila bo treba zavzeti.
Pri sladkorju se že pozna,
kakšna kakovost bo letos bila.
Mošt v sodu se že greje,
stopinje v moštu nimajo meje.
Stopinje v moštu važne so,
drugače kakovost slaba bo.

Pretoki, žveplanje in posoda,
tega drži se kletarska usoda.
Kdor lahkomiselno z vinom kletari,
temu kvaliteta se rada pokvari.

Na Medvedjeku za to ni problema,
kjer stvari postavimo na shemo,
ko prihiti gor poslanski gospod,
spije on cviček al' pinot.

Če pa poslanci bi cviček imeli,
skupaj bi sedli in eno zapeli.
Da nekaterih Dolenjcev ne bi bilo
sram
že zdavnaj bi našli skupen program.

Franc Kozlevčar, Medvedjek

Franc Kozlevčar v svojem vinogradu

25 LET AKRIPOLA

Trebanjski Akripol prav v jubilejnem 25. letu obstoja dosega izredno dobre rezultate, kljub temu je njihovo praznovanje minilo nekako neopazno, brez medijskega pompa. Direktor Akripola Dušan Pandža pravi, da je takšen pač njihov stil in dodaja: "Mi se ukvarjamo z dovolj znanimi izdelki. Trg nas pozna. Ne potrebujemo dodatne medijske popularizacije." Kljub temu mi je bil pripravljen predstaviti življenje kolektiva skozi teh 25 let obstoja. /nadaljevanje na strani 6/

OKTOBER - MESEC VARSTVA PRED POŽARI!

V tem času gasilci posvečajo še posebno pozornost urejanju gasilskega doma, orodišča, opreme, nekateri opravljajo razne preventivne preglede po gospodinjstvih in gospodarskih poslopjih, nekatera društva pripravijo tudi dneve odprtih vrat ipd.

Vsako leto Gasilska zveza Slovenije daje društvom napotke za program meseca oktobra, vendar jih zveze in društva lahko prikrojijo in organizirajo po svojih močeh in sposobnostih.

V naši občini bodo prostovoljna gasilska društva izvajala društvene in sektorske gasilske vaje z raznimi demonstracijskimi vajami za gasilce in za občane, opremila izložbe z gasilsko tematiko, urejala gasilske domove, orodišča in opremo. Nekatera društva naše občine imajo že dokaj dobro vzpostavljeno sodelovanje z osnovnimi šolami in vrtci, tako da v teh dneh ali v okviru dnevov odprtih vrat organizirajo obiske gasilskih domov, kjer si ogledajo dom, opremo in vozila. Izobešeni bodo tudi plakati na letošnjo temo. Geslo letošnjega meseca varstva pred požari je: gasilnik v vozilu. Do te odločitve je prišlo na Gasilski zvezi Slovenije prav iz statističnih podatkov, ker je samo v juliju kar 33-krat zagorelo na vozilih, v avgustu pa je bilo takšnih primerov celo 35.

Konec oktobra pa bo večja gasilska vaja v Trebnjem, ki jo bosta pripravila Civilna zaščita in Gasilska zveza v sodelovanju z Zdravstvenim domom in Policijo, kjer bo poglavitni poudarek na tehničnem reševanju. Ekipa PGD Trebnje, ki je usposobljena za tehnično reševanje, bo prikazala reševanje z uporabo novega vozila za tehnično reševanje.

Mesec oktober bo tako nekoliko bolj gasilsko živahen z občasnimi zvoki siren, z gasilskimi vozili in svetlobnimi lučmi. Upamo, da ne bo pretiranega vznemirjanja, dokler bodo pozivi le za vajo. Vsi si prizadevajmo, vključno z gasilci, da bo naše življenje, naše okolje in dobrine čimbolj varne pred rdečim petelinom, pa ne samo v mesecu oktobru, ampak naj to velja preko celega leta.

POPOTOVANJE PO ŠPANIJI IN PORTUGALSKI

Želje po odkrivanju novega in nepoznanega so znane vsem, še posebej pa nam, študentom. Od prvih idej in zamisli po odkrivanju sveta, ki ga še nismo poznali, pa do realizacije, je minilo kar nekaj časa. Potrebnih je bilo mnogo ur in kilometrov ter kalkulacij, da smo pridobili vse potrebne informacije in stvari, ki smo jih potrebovali na tem popotovanju.

Neskončni kilometri avtocest, ki so nas vodili preko Italije, Francije in Španije do Portugalske, so se vlekli v nedogled. Pričakovanja pa so bila s tem samo še večja, saj so se z vsako pokrajino spreminjala jezik in ljudje, s katerimi smo se srečevali. Sprva žal samo na bencinskih postajah in počivališčih, a sčasoma je le prišel čas, ko smo lahko spočiti od vožnje v miru spoznavali kraje in običaje, o katerih smo lahko le brali in jih gledali v javnih medijih.

Naš prvi daljši postanek je bil v Barceloni, prestolnici Katalonije, ki je najbolj razvita pokrajina v Španiji. Vožnja po barcelonskih avenijah z novim kombijem je zanimiva izkušnja, vendar pa naporna za živce. Ogledali smo si olimpijski grič, sam center mesta s starim delom in znamenito De Gaullovo katedralo. Okopali in nastavili smo se soncu za nekaj minut na Costa Bravi, saj smo vedeli, da je do Atlantika še dolga pot.

Iz Barcelone nas je pot vodila mimo Zaragoze do Madrida, prestolnice Španije, ki leži prav v osrčju Pirenejskega polotoka. Tu smo se namestili v mladinskem prenočišču v treh sobah, v centru velemesta, kjer je bil samo bežen sprehod skozi stari del mesta kot preskok v času. Zakaj je Madrid glavno mesto Španije, ni bilo težko ugotoviti, saj res daje utrip španskega temperamenta, kar se da videti le nekaj korakov iz turističnega objema centra. Moram priznati, da je tipična španska prehrana bila le malo pretežka za naše, že vsega navajene /nadaljevanje na strani 5/

USTANOVITELJ: Občina Trebnje, Goliev trg 5, Trebnje/ IZDAJATELJ: Občina Trebnje, Goliev trg 5, Trebnje/UREDNIŠKI ODBOR: Ivanka Višček (glavna in odgovorna urednica), Franc Hribar, dipl. ing. Ana Moder, Štefan Pepelnak, Dušan Zakrajšek, ing. Anton Zaletel in Marjan Zupančič/IZDAJATELJSKI SVET: dr. Marjan Peter Pavlin (predsednik), Janez Slak in ing. Alojzij Metelko/Lektorica: Ivanka Višček/Oblikovanje in prelom Printel, Marko Bukovec s.p./Tisk: Utrip d.o.o., Brežice/Naklada: 5900 izvodov, ki se razdeli brezplačno vsem gospodinjstvom in podjetjem v občini Trebnje. Na podlagi Zakona o DDV (Ur. list RS št. 89/98) sodi časopis med proizvode, za katere se obračunava DDV po 8 % stopnji.

ODLOKI, A O REBALANSU ŠE NIČ

Trebnje, 6. oktobra Na 7. seji Občinskega sveta Občine Trebnje je bil pripravljen zelo obsežen dnevni red. Svetniki so odločali o sprejemu nekaterih odlokov, seznanili ali sklepali pa so še o številnih drugih vprašanjih.

Na začetku so se zaustavili ob dejstvu, da še vedno nimamo občinskega grba in zastave. Zvedeli smo, da je komisija, ki jo je imenoval še prejšnji OS, pripravila predloge, potrebno je opraviti še izbor.

Potrdili so sprejem Odloka o kategorizaciji občinskih cest v občini Trebnje - II. obravnava. V razpravi pred sprejemom Odloka o občinskih cestah je bilo poudarjeno, da imamo več občinskih cest, kar je sicer prednost, pomeni pa to tudi povečanje stroškov za cca 20 do 30 mil. SIT. Zahtevano je bilo tudi, da je spreminjanje javnih poti v lokalne ceste nujno povsod tam, kjer vozi šolski avtobus. Pojavili sta se zahtevi, da bi morali uvrstiti med lokalne ceste tudi cesti v Stehanji vasi in Kostanjevici. Odlok so sprejeli, možen pa je aneks k temu odloku. Tudi Odlok o turistični taksi v občini Trebnje je bil sprejet brez zapletov.

Kar precej polemičnega razpravljanja pa je povzročil Odlok o ustanovitvi lokalne turistične organizacije kot javnega zavoda Turistični zavod občine Trebnje. Ker je bilo toliko pripomb na osnutek, je Franc Hribar vztrajal, da se osnutek zavrne. Župan Ciril Metod Pungartnik je temu nasprotoval, ker gre odlok v javno razpravo in ga je mogoče še spreminjati. Z večinsko odločitvijo, da se odlok ne sprejme, je postopek vrnjen na začetek.

Veliko pripomb je bil deležen tudi pravilnik o postopku za izbiro kulturnih projektov in oblikovanje kulturnih programov, ki se financirajo iz javnih sredstev. Medtem ko je Marjan Zupančič menil, da je prav, da je v faze razpisa, oblikovanja in odločanja vključen tudi OS, je Igor Teršar menil, da mora strokovna presoja biti v rokah strokovne komisije, ne pa v političnih rokah - OS. Poudaril je še nujnost izdelave kriterijev.

S programom izvajanja vzdrževanja občinskih cest in zimske službe so se strinjali.

Zaustavili so se ob ponovnem imenovanju nadzornega odbora Komunale, ki so ga svetniki na eni od prejšnjih sej že imenovali, a je takrat župan sklep zadržal tudi zaradi uskladitve statuta, kar se je med tem popravilo. Med že prej imenovanimi člani: Alojzom Kastelicem, Marjanom Petrom Pavlinom, Majdo Gazvoda in Justino Pančur, naj bi bilo sporno imenovanje slednje, ki je - po nekaterih podatkih - predsedujoča konkurenčni firmi, po drugih pa je le upokojenka.

Sprejeta je bila uvedba nove proge za prevoz šoloobveznih otrok na relaciji Dol. Selca - Trebnje.

Predstavljeno je bilo tudi poročilo o predstavitvi občine Trebnje na 38. mednarodnem sejmu Alpe - Adria, hkrati pa usmeritev, da se tam pojavijo tudi v letu 2000.

Ob potrditvi odbora za kmetijstvo, iz katerega je razvidna razdelitev sredstev po objavljenem razpisu, se je Peter Frelih jezil, kako to, da ni dobilo ničesar Konjerejsko društvo Šentrupert, ki ima okrog 90 članov in skrbi za precejšnje število konj. Dobil je odgovor, da tokratni razpis ni bil namenjen društvom, s čimer ni bil zadovoljen.

Med vprašanji in pobudami svetnikov je bilo izpostavljeno težko finančno stanje Rokometnega kluba Trebnje, ki je dodatno obremenjen s plačilom športne dvorane. Kljub temu da dosegajo uspehe doma in v tujini, so nenehno v finančnih težavah.

Janez Kovačič je izpostavil problem lekarne na Mirni, ki je komaj dobro začela z delom, a je že spet zaprta in to zato, ker nima ustreznih parkirnih prostorov. Ker ta problem tudi drugje ni rešen, pa se zato lekarne in druge lokacije ne zapirajo, so se pojavili sumi, da gre za nasprotovanje oz. za monopol državnih lekarn na Dolenjskem.

Franc Kozlevčar se je zavzel za namestitev dveh ogledal v križišču v Velikem Gabru zaradi boljše preglednosti.

Iztok Rep je opozoril na pogoste izpade električne energije v Mokronogu, kar posebej občutijo podjetniki in kmetovalci. Hkrati pa ga je zanimalo, kako se izbirajo prevozniki za šolske prevoze: ali tisti, ki so najcenejši in najhitrejši - glede na pogoste probleme, ki jih občutijo vse šole v občini. Dejstvo je, da so šolski prevozi otrok le del obveznosti voznikov, ki morajo zelo hiteti, da pridejo na določena mesta pravočasno. Pozimi bo ta problem še večji.

Antona Straha pa je zanimalo, kako je s kažipoti, ki jih je KS Štefan naročila že spomladi, a jih je prispelo le nekaj.

Peter Frelih je - kot že večkrat izrazil nujo, da svetniki dobijo gradivo prej, ne le pet dni pred sejo, da se morejo pogovoriti z bazo, iz katere prihajajo. Menil je, da je premajhna povezanost med odbori in krajevnimi skupnostmi.

I.V.

Na seji sveta (od leve proti desni): Ivan Vovk, Jože Rebolj, Janez Kovačič in Franc Bartolj.

POSVET O ROMSKI PROBLEMATIKI

Posvet je bil organiziran 13. 9. 1999 ob 8. uri v sejni sobi Občine Trebnje.

Udeležili so se ga vsi, ki sodelujejo pri socializaciji Romov v Občini Trebnje in predstavniki javnega obveščanja.

Koordinator za romska vprašanja Dušan Mežnaršič je predstavil svojo vlogo pri reševanju romske problematike, pri povezovanju vseh segmentov Občine za organizirano in načrtno reševanje težav Romov.

Predstavil je opravljena dela v preteklem letu in sicer: na lokaciji Hudeje je bilo organizirano čiščenje kosovnih odpadkov, veliko je bilo opravljenega na področju izobraževanja romskih otrok in ureditev infrastukture...

Po uvodnem poročilu so udeleženci za posamezna področja podali svoja poročila.

Predstavnik Policijske postaje Trebnje je prisotne seznanil z varnostno situacijo na našem področju ter posredoval podatke o storilcih kaznivih dejanj in prekrškov. Romi so dobro opremljeni z orožjem, policistom pa je onemogočeno, da bi jim ga pobrali, ker le-tega skrivajo tudi v gozdovih. Povečalo se je število prekrškov, zlasti prometnih - vožnja brez vozniškega dovoljenja

Predstavnik KS Račje selo je opozoril na počasnost postopkov Upravne enote pri reševanju vrnitve zemljišč prejšnjim lastnikom, ki poteka že nekaj let, in Občine za odkup zemljišč v naselju Hudeje. Naselje se zelo hitro povečuje, zato ga je potrebno čimprej prostorsko urediti. Okoliške kraje moti kurjenje kablov v naselju, občasno streljanje in tudi kraja pridelkov.

Ravnatelj osnovne šole Trebnje je nakazal problem vključevanja otrok v osnovno šolo; starši neradi vključujejo otroke v osnovno šolo. Zato so se odločili, da poteka pouk za romske otroke ločeno.

V razpravi je sodelovala še direktorica Centra za socialno delo, ki je poudarila stanovanjske težave Romov, potrebo po čimprejšnji ureditvi naselja Hudeje.

Direktorica CIK je predstavila prilagojen program za odrasle, ki se uspešno izvaja.

Direktor vladnega Urada za narodnost Winkler je predstavil svoje poglede in pohvalil uspehe Občine na tem področju. Poudaril je, da je ključno vprašanje ureditev naselij, kjer danes živijo Romi. Zato je nujno čimprej odkupiti zemljišča in jih prostorsko urediti. Država ima zato namenjena določena sredstva, Občina pa mora že v proračunu pripraviti programe za financiranje teh namenov.

Mežnaršič je podal tudi finančno poročilo o porabljenih sredstvih v lanskem letu in potrebe za letošnje leto. Poudaril je, da bo potrebno letos določena finančna sredstva zagotoviti še iz rebalansa.

Na posvetu je bilo poudarjeno pravilnost odločitve Občinskega sveta, da je imenoval koordinatorja za romska vprašanja, saj zdaj potekajo aktivnosti hitreje in bolj usklajeno.

Na koncu posveta so bile sprejete določene ugotovitve in sklepi, ki so obvezni za koordinatorja in posamezne nosilce (Center za socialo, CIK Trebnje, Policijo, Upravno enoto, šolo, vrtec, KS...).

Z. T.

OGLAŠUJTE V GLASILU OBČANOV

JAVNA LICITACIJA

Občinska uprava občine Trebnje, Goliev trg 5, Trebnje, organizira javno licitacijo pisarniške opreme in motornih dvokoles, ki bo v

PETEK, 29.10.1999, od 16. do 18. URE

za občinsko stavbo, Goliev trg 5.

Ogled je možen v četrtek, 28. oktobra, od 10. do 14. ure oz. v dogovoru z gospodarjem premoženja tudi druge ure.

Na licitacijo so dana naslednja sredstva:

- fotelj (kovinsko ogrodje), 2 komada,
- stol (kovinsko ogrodje), 2 komada,
- vrtljivi fotelj, 1 komad,
- leseni stoli s kovinskim ogrodjem, 40 komadov,
- pisalna miza, 4 komadi,
- rolo omara, 1 komad,
- fotokopirni stroj, 1 komad,
- kolo z motorjem TOMOS, 2 komada,
- električni pisalni stroj TW 5000, 1 komad.

Nakup je opravljen po sistemu ogledano - kupljeno.

Rok plačila in prevzema opreme in kolesa z motorjem je takoj.

Janez SLAK
direktor občinske uprave

SLOVENIJA PRED SPREMEMBAMI UPRAVE?

Slovenija spada v skupino držav, ki jih konec osemdesetih in začetek devetdesetih let zaznamujejo procesi globalne transformacije političnega, gospodarskega, vrednostnega sistema in jih poimenujemo s skupnim izrazom tranzicijske države.

Sprejem nove ustave v letu 1991 in njena realizacija, ki je pomenila etabliranje novega političnega sistema in zaključek slovenske tranzicije v ožjem pomenu besede, pa pomeni tudi novo konstrukcijo javne uprave z vsemi strukturalnimi in funkcionalnimi spremembami, ki pomenijo ukinitev komunalnega sistema in vzpostavitev lokalne samouprave po polstoletni prekinitvi.

Že v času sprejemanja ustave in zakona o upravi in zakona o lokalni samoupravi so bila močna razhajanja glede primernosti in ustreznosti stroge razmejitve pristojnosti med državo in občino ob zreduciranem delokrogu lokalnih skupnosti in praktičnih težavah ob morebitnem prenašanju pristojnosti z države na občine.

Namen zakonodajalca je bil, da se bivše komunalne občine, ki so bile tudi izvajalke nalog državne uprave (cca 80% upravnih nalog je imelo državni značaj), kot nove lokalne samouprave razbremenijo državnih nalog. Zato se je izrecno postavil na stališče, da bi bilo neprimerno, da bi občine poleg svojih lokalnih nalog opravljale tudi državne upravne naloge, saj bi se s tem samo podaljševala stara ustavna ureditev komunalnih občin, ki niso zadovoljevale niti standardov državne uprave niti standardov in vrednot lokalne samouprave.

Na drugi strani pa kritiki izpostavljajo centralizem državne uprave, ki je nastal zaradi osiromašenja občin kot lokalnih samouprav z majhnim obsegom pristojnosti, ki so se zreducirale na upravljanje z lokalnimi zadevami. Ves čas reforme javne uprave oz. obeh sistemov lokalne in državne uprave se je v strokovni in politični javnosti postavljalo vprašanje vmesne ravni med državo in lokalno samoupravo, ki lahko inergično deluje na razvojne procese, ki jih prešibke občine ne morejo razvijati in ki jih centralna oblast zaradi odsotnosti regionalne politike ni sposobna prepoznati, pa tudi mehanizmov za njihovo vzpodbujanje nima. Upravne enote, ki so nastale kot politični kompromis, ko ni bila podprta teritorializacija centralne uprave na manjše število upravnih okrajev, so v začetku in tudi sedaj v reformi javne uprave prispevale pomemben delež v strokovnosti, zakonitosti in stabilnosti izvajanja predvsem upravnih nalog.

Vendar so upravne enote, kot delujejo sedaj, v svoji teritorialni, organizacijski in funkcionalni komponenti omejene pri izvajanju svojih nalog. Izvajajo samo naloge izvrševanja zakona z upravnim odločanjem, ne izvajajo pa nalog nadzora nad lokalno samoupravo, predvsem pa ne nalog in dejavnosti, ki bi ob sodelovanju z lokalnimi samoupravami predstavljale možnosti promocije in razvoja področja, na katerem delujejo (t.i. pospeševalne naloge).

Slovenija se v tem trenutku nahaja v pomembnem razvojnem trenutku, ko se odloča o tem, kakšen bo nadaljnji razvoj javne uprave. Zaradi odsotnosti upravljavskega nivoja, ki bi predstavljal srečanje države in lokalne samouprave in realizacijo načela subsidiarnosti kot temeljnega principa in načina delovanja tudi v tujih upravljavskih sistemih, je pripravljen predlog zakona o pokrajinah s tezami za normativno ureditev.

Strokovna in politična razprava bo pokazala, kakšna je verjetnost regionalizacije Slovenije, kot jo predvideva predlog zakona. Ne glede na razhajanja v strokovni in politični javnosti o možnostih regionalizacije Slovenije, katera predstavlja projekt, ki je obsojen na potrebnost političnega konsenza, pa je v tem trenutku najbolj verjetna in potrebna dograditev teritorialnega sistema državne uprave.

Če so komunalne občine predstavljale pregledno in koordinativno funkcijo državne uprave, ko so se funkcije državne uprave izvajale v okviru enotnega sistema tedanjih občin, je prišlo z ukinitvijo teh občin in z ločitvijo državnih in lokalnih nalog do razpršitve izvajanja državnih nalog na lokalni ravni. Upravne enote kot teritorialno in funkcionalno splošni okraji v sedanji organiziranosti in s sedanjimi pristojnostmi ne morejo zagotavljati razen opravljanja upravnega postopka ostalih nalog. Funk cionalni okraji državne uprave, ki so obstajali že pred letom 1995 oz. so nastali tudi po tem letu (finance, geodezija, obramba, inšpektorji), so ostali na lokalni ravni nepovezani. To z vidika upravne učinkovitosti, usklajenosti dela, izrabe kadrovskih možnosti idr. povzroča neracionalnosti in entropijo pri modernizaciji javne uprave.

Zaradi tega naj bi v prihodnje prišlo do združitve večine teritorialnih funkcij državne uprave v teritorialne upravne organe, ki bi jih lahko poimenovali tudi upravni okraji. Ob funkcionalnem združevanju nalog državne uprave na lokalni ravni pa bo moralo priti tudi do teritorialne razširitve oz. združevanja posameznih upravnih enot v širše upravno teritorialne enote. S tem pa se bo reforma državne uprave približala svojim izhodiščem o formiranju upravnih okrajev iz leta 1993, ki so bila potem zaradi političnih zahtev spremenjena. To pa samo dokazuje, da je reforma javne uprave zahtevno strokovno delo, ki zahteva dolgoročno vizijo in soglasnost politike, ki ne sme zasledovati predvsem svojih pragmatičnih in partikularnih interesov oblasti, temveč mora biti cilj politike predvsem demokratična, učinkovita in moderna država.

Milan Rman

OPRAVIČILO

Uredniški odbor Glasila občanov se opravičuje vsem gospodinjstvom, ustanovam in podjetjem v občini Trebnje, ki niste dobili pretekle številke našega glasila. Pojavile so se težave z raznašalcem, zato smo raznos že s to številko prenesli na pošto. Upamo, da bo opravljen korektno, če pa bi kdo kljub temu izpadel, se obrnite na sedež glasila: Glasilo občanov, Občina Trebnje, Goliev trg 5, Trebnje

V PREMISLEK O NOVEM CENTRU TREBNJEGA

Krajevna skupnost Trebnje je imenovala komisijo za pripravo zbora krajanov, ki naj bi odločal o sprejemu Ureditvenega načrta (UN) centra Trebnjega. Dva od strokovnjakov - ena od njiju sem podpisana Marja Hribar, sva sodelovanje v njej odklonila. Ker sva svoje mnenje krajevni skupnosti že posredovala, bi radi pojasnili, zakaj sva skupaj s skupino krajanov in strokovnjakov proti predlaganemu načrtu in v čem je problematika v zvezi z odločanjem o njem.

V prvi številki letošnjega Glasila občanov 15. aprila je bil objavljen članek o urejanju centra mesta Trebnjega. Javna razgrnitev je bila 5. maja, Svet krajevne skupnosti pa je o njej na pobudo skupine občanov razpravljal 6. maja, javna razprava je potekala do 12. maja.

Osnova za izdelavo ureditvenega načrta so bile strokovne podlage Oddelka za okolje in prostor Občine Trebnje z dne, 27. 6. 1998. Strokovne podlage predvidevajo razvoj ob pogoju, **da bivalni prostor sosednjih stavb ni oviran in razvrednoten in se pogoji bivanja ne smejo poslabšati.** V zadnjem odstavku tega dokumenta so predvidene samo nadomestne gradnje, rekonstrukcije, adaptacije in spremembe namembnosti.

V preteklosti so se z urejanjem mestnega prostora ukvarjale štiri organizacije, kar se odraža v celotnem pristopu k urejanju teh vprašanj. Načrt, o katerem se je že razpravljalo, in so imeli nanj meščani in občani pravico podati pripombe, ureja samo del mesta, in sicer od Baragovega trga do dela Temeniške poti (območje od stavbe Uprave Kmetijske zadruge in stare šole do Temeniške poti ter med Gubčevo cesto in Kolodvorsko ulico). V načrtu so navedeni pojmi: humano, zdravo, ohranitev srednjeveškega poselitvenega vzorca, prometna razbremenitev sedanje ceste skozi Trebnje, neprimerno izrabljene površine, zapolnitev urbane vrzeli...

Branje načrta pa v resnici razkrije naslednje:

- Z zgradbami in cestami (asfaltom) se zapolni sleherna prosta površina, tako da se le-te pozidajo s hotelom, trgovskim centrom na mestu skladiščnega prostora Komunale in Betonala; avtobusno postajo in tržnico na prostoru Zupančičeve stanovanjske hiše in gospodarskega objekta; ves del, kjer so zdaj zelenice in pešpoti, razen pod blokoma na Gubčevi 4 in 10, (tu je prvotni načrt spremenjen na pobudo občanov in so predvidene samo podzemne garaže) pa se pozida s poslovno stanovanjskimi objekti s podzemnimi garažami; od železniškega mostu do Temeniške poti pa se spelje tako imenovana razbremenilna cesta.

- Sedanja Zupančičeva hiša se brez vednosti lastnikov predvidi za rušenje, enako obstoječe garaže, prostori študentskega kluba in prostori tabornikov.

- Stanovalcem blokov na Gubčevi cesti »pred okna« v razdalji od 9 do 12 metrov postavijo poslovno stanovanjske objekte, kar ni v skladu ne s sanitarnimi, osvetlitvenimi, požarnimi, protihrupnimi predpisi, da o kvaliteti bivanja sploh ne govorimo, saj nekaterim ne predvidevajo niti lastnih dostopov in parkirnih prostorov. Tako se razvrednoti tudi vrednost stanovanj.

- Pozidajo oz. asfaltirajo se dobesedno vse zelene površine (ostanejo le ozki pasovi, ki niso nobene zelene površine).

- Predvidena ni nobena sprehajalna pot, niti kolesarska steza, niti rekreativna površina, ki sedaj deloma so (dvorišče za banko, kjer se zbirajo otroci cele ulice, včasih tudi vrtca, pešpot ob železniški progi...).

- Postavijo se nove trafo postaje, tako da bo center izpostavljen sevanju petih.

- Nikjer ni predviden noben objekt, namenjen kulturi....

Mesto Trebnje je v projektu zdravih mest. Brez zelenih površin, rekreacijskih in kulturi namenjenih objektov, bo to »novo središče« neestetska in nezdrava asfaltno betonska opečna plomba, načrtovana na hitro in tako, da bo reševala pretežno profitne interese. Poleg tega je težko razumeti tako reševanje mestnega načrtovanja po delih, razen če za tem ni kakšnih drugih interesov. Nova mestna obvozna cesta npr. ne rešuje ničesar: na njej bo, kot kaže načrt, tekoči mestni promet, avtobusni promet, tovorni dostavni promet za trgovski center in železniško postajo, vse vrste prometa iz zaledja. Ker je to le delni načrt, ne vemo, kako se bo reševal promet na Rimski cesti in v Starem trgu (ki sta tudi dela mesta). Iz načrta je razvidno, da se bo razbremenilna cesta križala s sedanjo dovozno cesto pri železniškem mostu, ki je že sedaj, ko poteka promet le naravnost, ozko grlo. Prometna varnost na tej cesti naj bi se po načrtu zagotovila z omejitvijo hitrosti na 40 km na uro.

Ignoranca načrtovalcev se kaže tudi v tem, da kljub smernicam ne predvidevajo, da bi se oživili že obstoječi objekti, npr. Zupančičeva kmetija z ostanki ledrarije, ki lahko kot etnografska posebnost priča o mestni preteklosti, potem sedanja Grmada, ki je bila nekoč hotel..

Ker mnogim krajanom in občanom ni vseeno, kakšen bo razvoj mesta, njegov videz, kvaliteta bivanja v njem, smo se zavedali pravice in hkrati čutili dolžnost, da smo protestirali proti tovrstnemu urejanju. Svoje pripombe na Ureditveni načrt smo posredovali Svetu Krajevne skupnosti in svetnikom Občinskega sveta.

Predlagali smo:

- da se Ureditveni načrt (UN) v celoti zavrne;

- da se izdela nov, celostni načrt, ki bo upošteval končno varianto avtoceste z vpadnicami v Trebnje; da se bo lahko reševal prometni režim celotnega Trebnjega, da se izdelajo študije o potrebah za razvoj Trebnjega, pri čemer je potrebno upoštevati (tako kot to delajo v urejenih mestnih jedrih), da se trgovski centri in proizvodne dejavnosti umaknejo na obrobja mest oz. v industrijske cone; nov hotel, če se bo pokazala potreba zanj, pa ob vpadnico v mesto, ohranjajo naj se obstoječe stavbe, ki naj se po potrebi revitalizirajo;

- da se upoštevajo sanitarni, požarni in bivalni vidiki in predpisi;

- da se ohranijo in izboljšajo obstoječe zelene površine (park, pešpot, kolesarske steze, igralne površine);

- da se v novem načrtu ne predvidi niz poslovno stanovanjskih objektov pod obstoječimi stanovanjskimi bloki na Gubčevi cesti;

- da se stoječi promet reši na ustreznejši način, obstoječim objektom pa določi pripadajoča parkirna mesta vsaj po predpisanih standardih, še bolje pa po izkušnjah iz prakse;

- da se izdela študije o potrebah, ekonomski upravičenosti, kar bo osnova za izdelavo novega UN;

- da se z urbanističnim projektiranjem ne ukvarja vedno nova organizacija, ampak zaradi kontinuitete takšna, ki problematiko mesta že dobro pozna;

- da se tekoči promet z razbremenilno cesto reši na drugi strani železniške proge;

- da se v primeru, da bi bil prostor zaradi takih delnih rešitev tržno razvrednoten, lastnikom nadomesti izgubljeni del tržne vrednosti;

- da se vprašamo o stroških takega delnega in hitrega načrtovanja urejanja mestnega jedra, o kvaliteti takih rešitev in o bremenih davkoplačevalcev zaradi takega pristopa.

Podpisniki pripomb na UN smo si pridobili tudi mnenja devetih strokovnjakov s področja urbanizma, arhitekture in gradbeništva, ki poleg dela že zgoraj navedenih pripomb poudarjajo še sledeče:

- pred izdelavo UN je potrebno poznati dokončni potek avtoceste z vpadnicami;
- UN naj bo izveden v več različicah;
- nezdružljivost v združevanju hotel - trgovski center - avtobusna postaja - obvoznica - železniška postaja;
- neopravljene geomehanske raziskave.

Podpisniki pripomb smo svoje pripombe kot tudi mnenje devetih strokovnjakov in še ostale pripombe, ki so bile posredovane s strani obstoječih uporabnikov prostora, poslali tudi občinskim svetnikom, ki so na dveh svojih sejah razpravljali o osnutku UN centra Trebnjega in ga po tehtnem premisleku tudi zavrnili. Predlagali so, naj se izdela **ponovno** z upoštevanjem vseh pripomb devetih strokovnjakov in podpisnikov, ki bo predstavljal **za večino** uporabnikov tega prostora **sprejemljivo** rešitev.

Interes tistih krajanov, ki smo bili proti UN je, da živimo v urejenem mestu, ki bo spoštovalo staro, novo pa bo urejalo tako, da ne bo na škodo sedanjih in bodočih meščanov. To pa se lahko doseže le, če se bo o tekoči problematiki pravočasno in pravilno obveščalo, če se stvari ne bodo spolitizirale in se bo upoštevalo interese vseh, ki se jih problematika dotika.

Nismo proti urejanju prostora in načrtovanju novega, želimo samo, da se to naredi po tehtnem premisleku in strokovno, ne na hitro in ne zaradi razvojnih želja posameznikov. Tovrstno načrtovanje žal postaja žoga na strankarskem nogometnem igrišču, saj si drugače ni možno razložiti tega, da Krajevna skupnost Trebnje v bistvu z zborom občanov vrača postopek sprejema UN na začetek, čeprav je prejela ugovor skupine krajanov in mnenje stro-kovnjakov in čeprav je o tem dvakrat sklepal Občinski svet.

Krajani imamo demokratično pravico, da odločamo o razvoju kraja. Tisti, ki želite priti na zbor občanov seznanjeni z vsebino UN in si ustvariti svoje mnenje in pripraviti pripombe, si poskusite omenjeno urbanistično dokumentacijo dobiti na občini ali na sedežu krajevne skupnosti. S pripravljenimi pripombami in vprašanji boste lahko konstruktivno sodelovali pri snovanju centra našega mesta.

Vsakdo ima pravico, da prepusti odločanje drugim.

Vsakdo pa ima tudi pravico, da izkoristi možnost in skuša na odločitve vplivati.

Barica Smole, Marja Hribar

KS TREBNJE

Trebnje, 23. 9. Na 7. seji KS Trebnje so se člani polemično zaustavili zlasti ob predvidenem zboru krajanov KS Trebnje, katerega cilj je sprejetje ureditvenega načrta.

Ker del članov Sveta KS Trebnje meni, da je nujno čimprejšno sprejetje ureditvenega načrta centra mesta Trebnje, so predhodno določili skupino, ki bo pripravila vse potrebno za zbor krajanov.

Tajnik KS Trebnje Ivan Zajc je poročal, da se je zrušil most čez reko Temenico za zaselek Kukenberk. Zaradi obnove cestišča so že lani napeljali preko 400 kubikov gramoza. Letos so želeli ta dela zaključiti, a je dotrajani leseni most pod tovornjakom "počepnil". Čeprav je nujna takojšna sanacija, so se člani KS o tem morali izreči. Občina in KS bosta prispevali vsaka 1/3, dogovarjajo pa se tudi z vodnim gospodarstvom za prispevek. Odločili so se za betonski most z nosilnostjo 15 t.

ZD Trebnje želi izpeljati zunanjo ureditev, hkrati pa pridobiti več prostora za dohod in parkiranje, kar je na tem mestu resnično velik problem. Ker bi s tem nekoliko posegli v površino parka, so občinske službe z zadevo seznanile še KS. Člani so se s problemom le seznanili, ker so menili, da bo zadevo dorekel Oddelek za okolje in prostor.

Beseda je tekla tudi o rekonstrukciji mrliške vežice v Trebnjem, ki že nekaj časa ne ustreza potrebam. Ker jo je možno razširiti, je arhitektka Jožica Uhan, strokovna delavka Občine Trebnje, pripravila projekt, ki bi pravzaprav pomenil le podaljšanje stavbe in bi bil cenovno najugodnejši. Glede na to, da je zemljišča dovolj, so člani KS menili, da se ne smejo ustavljati le ob ceni, ampak tudi pri tej posodobitvi misliti na jutrišnji dan. Tako bo projektantka pripravila še druge predloge. Eden od članov je predlagal, da bi bila v sklopu vežice tudi žalna dvorana, kot je to npr. v Šentrupertu.

Člani KS so bili seznanjeni tudi z dvema denacionalizacijskima postopkoma, ki tečeta že več let. To sta denacionalizacijski zahtevi za vrnitev tržnice Francu in Ivanki Opara in kulturnega doma župnišču. Za obe zadevi še tečejo pogovori.

Finančni načrt KS za leto 2000 in 2001 je postavljen precej optimistično. Nekateri člani so bili nejevoljni, ker niso imeli možnosti sodelovati pri pripravi, oz. ker se dogaja, da po več let izpada ista stvar, kot npr. kanalizacija Cviblje in nekateri pločniki. Za leto 2000 je tako predvidenih za cestno in komunalno področje 73 mil. SIT, od tega več za ceste. Za rekonstrukcijo mrliške vežice, ki se predvideva v dveh etapah, naj bi drugo leto porabili 12 mil SIT, za obnovo kulturnega doma pa 8 mil. SIT. Ker je v sklopu predvidenih del tudi posodobitev javne razsvetljave, je bilo slišati pripombo, da podjetnik, ki je pred 3 leti podpisal pogodbo s KS za obnovo in vzdrževanje javne razsvetljave, svojega dela ne opravlja najbolje, vsaj, kar se tiče varnosti. Ta pa je pri elektriki zelo pomembna. Za leto 2001 pa se za cestno komunalno področje predvideva 68 mil. SIT. Naj navedem le, da se končno predvideva semaforizirano križišče. Sicer pa bodo še potekala usklajevanja znotraj planiranih sredstev. I. V.

OBVESTILO

Na podlagi sklepa Občinskega sveta Občine Trebnje se razpis za pridobitev sredstev subvencij za pospeševanje razvoja podjetništva iz proračuna občine Trebnje za leto 1999, objavljen v 2. številki Glasila občanov v mesecu avgustu, PONOVI. Razpisni pogoji ostanejo isti. Razpisni rok za zbiranje vlog je trideset dni po dnevu objave v časopisu Glasilo občanov. Skupni znesek razpisanih sredstev za subvencioniranje obrestne mere znaša 5.000.000,00 Sit.

Vse dodatne informacije dobite pri strokovni službi občinske uprave.

Oddelek za gospodarstvo

ZAČETEK ŠOLSKEGA LETA MALO DRUGAČE

Vse osnovne šole v naši državi so letošnje šolsko leto začele z drugačnimi pripravami kot v preteklih letih. Po programu devetletke je začelo delati 42 šol, v ostalih šolah pa smo učne načrte posodobili z nekaterimi vsebinami devetletne šole.

Trebanjska osnovna šola je imela poleg teh novosti tudi živahne počitnice. V telovadnici smo 1080 m² plastičnega poda zamenjali s parketom. Konec avgusta pa smo začeli z rekonstrukcijo podstrešja na PŠ Dobrnič, kjer bomo pridobili dve novi učilnici in kabinet za učitelje. S tem bo imela šola pouk od 1. do 4. razreda in malo šolo, oziroma en oddelek vrtca dopoldne. Obnovili bomo tudi sanitarje in uredili okolico šole. Šola bo za pouk ponovno usposobljena v začetku novembra po jesenskih počitnicah.

Učenci te podružnične šole imajo zdaj pouk na matični šoli v Trebnjem. Prvi razred ima pouk dopoldne, ostali trije pa popoldne. Takšna organizacija pouka, pa čeprav samo začasna, je za učence in za starše, pa tudi za učitelje neugodna. Še najprej se ji privadijo učenci, zlasti ker jim je velika trebanjska šola po svoje zanimiva. Kar nekaj staršev nima doma dopoldne za otroka primernega varstva. Če bi otroka dali v šolsko dopoldansko varstvo, bi bil otrok predolgo v šoli. Motena je tudi organizacija dejavnosti ob pouku. Poleg tega ne smemo zanemariti tudi stroškov prevoza v Trebnje. Očitki, da je šola na vse te probleme premalo mislila, so neutemeljeni. Če bi o tej investiciji lahko odločal ravnatelj ali svet šole, bi se gradbena dela začela že sredi junija, ne pa konec avgusta. O tem na tem mestu ne kaže razpravljati.

Nič drugega nam ne preostane, kakor da vsi skupaj potrpimo še dober mesec dni. Tistim pa, ki bodo morali še kdaj izvajati investicije v šolski prostor, priporočam, da se nanjo bolje pripravijo. Čas za investicijska dela manjšega obsega, sta na šolah meseca julij in avgust. Še vseeno pa je bolje, da je tako, kot če bi vlak za investicije v dobrniško šolo zamudili. V tem primeru bi se še naprej vsako leto dogovarjali, kateri razred bo imel pouk popoldne.

Čeprav je za zahvalo morda še prezgodaj, bi se vendarle rad zahvalil že sedaj vsem, ki so pripomogli, da je investicija v razširitev šolskega prostora v Dobrniču in v telovadnico v Trebnjem stekla. V mislih imam predvsem Občino Trebnje, KS Dobrnič in seveda izvajalce del, ki jim zakonodaja pri plačilu za opravljena dela ni naklonjena.

Ravnatelj OŠ Trebnje
Štefan Kamin

OBVESTILO

Slavnostni začetek delovanja Univerze za III. življenjsko obdobje Trebnje bo v torek, 19. oktobra, ob 9. uri v Centru za izobra- ževanje in kulturo Trebnje na Kidričevi 2, Trebnje.
Poleg že vpisanih vabimo tudi nove člane.

25 LET AKRIPOLA

/nadaljevanje s strani 1/

1973. leta je Lesni kombinat Novoles Novo mesto-Straža kot nosilec projekta ob sofinanciranju Republike in sodelovanju Občine Trebnje začel z gradnjo tovarne za proizvodnjo akrilnega stekla. Tovarna je bila uradno odprta za občinski praznik, 4. septembra 1974. leta. Delo se je začelo v eni izmeni. Zaposlili so 48 delavcev, ki so proizvajali predvsem prozorne plošče. Dve leti kasneje so proizvodnjo razširili s predelavo akrilnih plošč v svetlobne kupole in trakove in tudi zaposlenost povečali za polovico. V skladu s takratno zakonodajo so se leta 1977 preoblikovali v TOZD Tovarno akrilnih proizvodov v okviru DO Novoles. Deset let kasneje so svojo dejavnost dopolnili še s proizvodnjo konstrukcijske plastike - poliamida NOVILON.

Po sprejetju Zakona o podjetjih leta 1989 so se zaradi nesprejemljive poslovne politike Novolesa in neupoštevanja njihovih sugestij referendumsko odločili za izstop iz skupne delovne organizacije.Tako je leta 1990 nastalo podjetje Akripol v družbeni lasti, tri leta kasneje pa se je preoblikovalo v delniško družbo (v kateri so večinski lastniki), ki se imenuje Akripol, proizvodnja in predelava polimerov d.d. Trebnje.

V podjetju so bila tudi kritična leta, zlasti takoj po osamosvojitvi, ko so imeli precej manjšo proizvodnjo. Gotovo pa je bila boleča a koristna ločitev od Novolesa. Ta dva dejavnika sta nekako soupadla, a so premagali kritično točko in se z delom in dobrimi poslovnimi odločitvami povzpeli do letošnjega fantastičnega rezultata, ko so presegli vse planirane količine. Če k temu dodamo še podatek, da je pri njih produktivnost dosegla 12000 DEM/delavca in to ob dejstvu, da izdelujejo predvsem polizdelke, je kolektiv 158 delavcev lahko zadovoljen.

"Na ugodne poslovne rezultate je predvsem vplivala kakovost in konkurenčnost proizvodov in storitev, obseg rasti prodaje; zlasti pa ljudje - delovna kultura in zavest pripadnosti ter cene vhodnih materialov, ki so bile v prvi polovici leta nižje od pričakovanih," je zadovoljen direktor Pandža, ki vodi podjetje že deveto leto.

I. Višček

POUK NA MATIČNI ŠOLI

V Dobrniču prenavljajo podružnično šolo, zato se vseh 58 učencev začasno vozi v Trebnje. To pa ni kar tako. Pouk je popoldne, pot do Trebnjega dolga več kot 12 kilometrov, poleg tega pa je na matični šoli v dopoldanskem času učencev kot listja in trave, kar 814.

In kaj menijo dobrniški drugošolci o šolanju v Trebnjem?

Všeč mi je, da lahko hodim v knjižnico, saj zelo rada berem in tako moja učiteljica nima toliko dela. Ni pa mi všeč, da delavci, ki popravljajo našo šolo, niso pohiteli z delom že med počitnicami.
Sonja Zupančič

Všeč mi je telovadnica, čeprav še nismo telovadili v njej.
Toni Šparovec

Všeč sta mi prijazni knjižničarki. Kristina Stojko
Slabo je, da nimamo v učilnici televizije. Franci Makše
Moti me, da tabla nima črt. Marjanca Kužnik
Trebanjci mi nagajajo. Janez Trunkelj

V Trebnjem nimamo dobrih igrač. Dobro pa je, da lahko vsak dan obiščem knjižnico. Peter Smolič

Všeč sta mi igrišče in telovadnica, moti pa me glasba, ki oznanja začetek in konec šolske ure. Simon Pekolj

Izbrale članice dopisniškega krožka na OŠ Trebnje

Dobrniška šola med adaptacijo

PRAZNIK V DEČJI VASI

"Žegnanje je edini skupni praznik v vasi. Zato naj bo praznik!" To so pred štirimi leti ugotovili nekateri vaščani Dečje vasi, ko so se po začetku obnavljanja trebanjske podružnične cerkve sv. Mihaela pripravljali na žegnanje. In so se lotili dela pod vodstvom ključarja Toneta Bartolja. Pripravili so kulturni program, pri katerem je sodelovala vaška mladina in povabljeni gostje, gospodinje in gospodarji pa

poskrbeli za pogostitev po maši.

Letos so že četrtič praznovali tako. V tem času so obnovili zunanjščino in notranjščino cerkve, jo na novo prekrili, uredili okolico, obnovili podporni zid, zdaj pa bodo položili nov tlak v cerkvi.

3. oktobra so pri kulturnem programu po maši sodelovali »Fantje z vasi« iz Škocjana, »Ragle« iz Trebnjega, harmonikar in vaška mladina. S petjem, igranjem in branjem so prikazali fantovsko petje, kakršno je bilo nekoč na vasi nepogrešljivo. Pričarali so pravo žegnanjsko ozračje, ki se je nadaljevalo pri "pušlšanku", kjer so vaščani poskrbeli za pogostitev vedno večjega števila obiskovalcev žegnanjske maše. Poleg prijateljev pride ta dan v vas veliko sorodnikov, ki živijo drugod, da se udeležijo "praznika, ki je edini praznik v vasi in mora trajati ves dan".

NJENIH 90 LET

Zadnji dan julija je naša krajanka Marija Zaletelj iz Zagorice pri Dobrniču praznovala svoj 90. rojstni dan. Predstavnice Rdečega križa Dobrnič in Trebnje smo jo obiskale in jo razveselile s šopkom in skromnim darom. "Tako lepega šopka pa niti pri poroki nisem imela," je povedala. V pogovoru nam je zaupala tudi recept za dolgo življenje: "Slaba hrana in veliko dela. Sedaj pa ljudje preveč dobrega pojedo." Ne more si predstavljati dneva brez dela na polju, vsako nedeljo pa gre k prvi maši v Dobrnič.

Mama Marija, po domače Erjavčeva, je rodila in v dobre ljudi vzgojila 11 otrok. Ob njenem praznovanju je najstarejši dopolnil 70 let, praznovanja pa se je udeležilo kar 80 najbližjih.

Ne vem, če je v mladosti imela veliko lepih trenutkov, vem pa, da sedaj uživa mirno in srečno starost, saj je obdana s prisrčno ljubeznijo in veliko pozornostjo sina Staneta in snahe Majde ter njunih otrok.

F. Kužnik

DEDIŠČINA NAŠIH KRAJEV

POSELITVENA SLIKA IN ZGODOVINA GORENJEGA MOKRONOGA

Še danes bogato ustno izročilo govori o svetih bratih Cirilu in Metodu, ki sta se na svoji poti v Rim ustavila v Gorenjem Mokronogu in maševala v kostnici. Znani sta tudi legendi o ajdih in prvih kristjanih, ki naj bi bili tu pokopani. Pomembni so še zapisi starinokopa Jerneja Pečnika iz zadnje tretjine 19. stoletja. Ta na Perkovem posestvu omenja iz kamnitih plošč zložene grobove, ki so zelo podobni rimskim, omenja pa tudi ostanke gradišča iz 6. ali 7. stoletja. Raziskave, ki jih je Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto opravil leta 1996, so potrdile domnevo, da gre za poznoantično poselitev, ki jo glede na najdbe iz delno odkopanega grobišča uvrščamo v čas ob koncu 6. in v prvo polovico 7. stoletja. Današnje raziskave še ne potrjujejo naselitvene kontinuitete na tem območju. Toda glede na analogije s slovenskega Krasa obstaja velika verjetnost, da smemo neko zgodnejšo poselitev, povezano s poznoantičnim grobiščem, pričakovati na bližnjem območju razvalin gradu Gorenji Mokronog. Prve pisne omembe gradu in njegovih prebivalcev lahko posredno povezujemo z nekaterimi sporadičnimi najdbami, zlasti keramiko, najdeno na širšem grajskem območju.

Z darovnico iz leta 1016 je Viljem Savinjski, mož Heme Breško-Selške, kot mejni grof dobil v uživanje področje doline Mirne na Dolenjskem. Po njuni smrti je grad v Gorenjem Mokronogu ostal v posesti Heminih sorodnikov, medtem ko je grad v trgu Mokronog prišel v last krške škofije. Na gradu so se do njegovega propada ob koncu srednjega veka menjale mnoge plemiške družine.

Za razumevanje zgodovine Gorenjega Mokronoga so pomembni tudi podatki, ki so povezani z nekdanjo župnijsko cerkvijo sv. Petra in bližnjo kostnico s kapelo sv. Mihaela. Župnija je tu obstajala že leta 1249, ko je v ustanovni listini cistercijanskega samostana v Kostanjevici na Krki med pričami podpisan tudi mokronoški župnik Oton. Leta 1331 je vojvoda Oton Habsburški podaril patronat nad župnijo kostanjeviškemu samostanu, kar je potrdil tudi oglejski patriarh. Razmere v župniji so bile v zadnji tretjini 16. stoletja boljše kot v drugih samostanskih župnijah. Vzrok lahko iščemo v odmaknjenosti od protestantskih središč in glavnih smeri turških vpadov. V tem času je imela župnija poleg župnika še tri kaplane. Konec 17. stoletja je župnija imela kar enajst podružnic, leta 1780 pa so njen sedež prenesli k cerkvi sv. Križa na Trebelno.

Tomaž Golob, univ. dipl. umet. zgodovinar, konservator na ZVNKD Novo mesto

RAGLJINE POČITNICE NA PREVOLAH

Letos so bile Ragljine počitnice že sedmič organizirane v Suhi krajini, na Prevolah. Udeležilo se jih je tudi pet deklet z OŠ Trebnje. Letovale smo teden dni. Program je bil zelo zanimiv, zato ni bilo priložnosti za dolgčas.

Obiskali smo okoliške vasi in se srečali s 100-letno ženico, ki živi v s slamo kriti hiši, brez elektrike, vodovoda in kanalizacije.

Predstavili so se nam tamkajšnji gasilci, spoznavali in nabirali smo gobe, opazovali, kako izdelujejo zobotrebce in sirkove metle, kako točijo med…

Obiskali so nas romski otroci in najmlajši slovenski glasbeni ansambel Mačkoni.

Z zanimanjem smo si ogledali podzemno jamo nedaleč stran.

V vročih popoldnevih smo se hladili v Krki, šli na rafting in igrali odbojko, nekateri pa so šli v Prečno na polet z letalom.

Zadnje dni smo imeli precej natrpan urnik. Ogledali smo si, kaj so pripravili člani plesne skupine in dramskega krožka. Imeli smo tudi kviz, ki ga je pripravila prekmurska radijska zvezda Smilja Baranja, modno revijo pa je organizirala in vodila priljubljena radijka Mojca Blažej Cirej. Zvečer smo imeli srčkov ples.

V soboto zjutraj smo oddajali dveurno radijsko oddajo, potem pa odšli na pohod po Kočevskem Rogu.

Uživali smo tudi v igrah brez meja in v družbi mlade pevke Tjaše Grah.

Zadnji večer smo imeli le še poslovilni ples. Tako je minil teden na Prevolah.

Naslednje jutro smo se s težkim srcem in solzami v očeh poslovili in si obljubili, da se vidimo tudi naslednje leto.

Teja Širec, 8. e
OŠ Trebnje

OTROŠKI ABONMA

VSAK DRUGI ČETRTEK V MESECU, OB 17. URI V KULTURNEM DOMU TREBNJE OD 3. DO 10. LETA STAROSTI

ČETRTEK, 7. 10. 1999	**VIDKOVA SRAJČICA** - plesna slikanica Studio za ples Celje, 45 minut
ČETRTEK, 11. 11. 1999	**LUNINO KRALJESTVO** Vrtec Črnomelj, 35 minut
ČETRTEK, 9. 12. 1999	**RDEČA KAPICA** Lutkovno gledališče Kranj, 40 minut
ČETRTEK, 13. 1. 2000	**TACAMUCA** - S. Makarovič Lutkovno gledališče Ljubljana, 40 minut
ČETRTEK, 10. 2. 2000	**MIŠKOLIN** - Josip Ribičič Lutkovno gledališče Jesenice, 35 minut
ČETRTEK, 9. 3. 2000	**DVA ZMERJAVCA** – Lojze Kovačič Lutkovno gledališče Kranj), 40 minut
ČETRTEK, 13. 4. 2000	**SVINJSKI PASTIR** – Andersen Lutkovno gledališče FRU-FRU, 35 minut
ČETRTEK, 11. 5. 2000	**KRALJIČNA NA ZRNU GRAHA** - Andersen Lutkovno gledališče Kranj, 40 minut
ČETRTEK, 8. 6. 2000	**KORENČKOVA SONATA** – Matija Milčinski Lutkovno gledališče Jesenice, 35 minut

VSTOPNICE ZA POSAMEZNO PREDSTAVO LAHKO KUPITE PRED PREDSTAVO.
INFORMACIJE: Zveza kulturnih društev Trebnje, Kidričeva 2, Trebnje, tel.:068/44-102

SPORED FILMSKIH PREDSTAV

V KINU TREBNJE

Za OKTOBER 1999

PETEK, 8/10-99, 20.00, **TAXI**
NEDELJA, 10/10-99, 17.00 (akcijska komedija)

PETEK, 15/10-99, 20.00, **PAST**
NEDELJA, 17/10-99, 17.00 (romantična kriminalka)

SREDA, 20/10-99, 17.00, **GENIJ** (komedija)

PETEK, 22/10-99, 20.00, **MATRICA**
NEDELJA, 24/10-99, 17.00, (znanstveno-fantastični triler)

PETEK, 29/10-99, 20.00, **MUMIJA**
NEDELJA, 31/10-99, 17.00, (akcijski pustolovski film)

GLASBENA ŠOLA V NOVEM ŠOLSKEM LETU

Glasbeno šolo Trebnje obiskujeta v šolskem letu 1999/2000 302 učenca, pedagoško delo pa vodi 34 učiteljev.

Učenci se izobražujejo na oddelkih klavirja, harmonike, violine, violončela, blokflavte, flavte, oboe, klarineta, saksofona, roga, trobente, pozavne, baritona, tolkal, kitare, solopetja, synthsizerja, male glasbene šole in pripravnice.

Na šoli delujejo tudi komorne skupine z godali, godalni orkester, šolski pihalni orkester in otroški pevski zbor.

Pouk poteka na različnih lokacijah: v Trebnjem na OŠ Trebnje, v prostorih gasilskega doma, učilnici Centra za izobraževanje in kulturo, v učilnicah OŠ Mirna in učilnicah OŠ dr. Pavla Lunačka v Šentrupertu.

Šola bo tudi v tem šolskem letu pripravljala za občane številne glasbene nastope. Eden je že bil, in sicer koncert priznanega kitarista Žarka Ignjatoviča, ki je bil pred leti tudi sodelavec GŠ Trebnje. Umetnik je nastopil v četrtek, 30. septembra 99, ob 18. uri v predavalnici OŠ Trebnje. MG

Utrinek z nastopa učencev GŠ Trebnje v KS Šentrupert.

KONCERT ŽARKA IGNJATOVIĆA

Trebnje, 30. 9. 1999 V predavalnici OŠ Trebnje smo prisluhnili koncertu priznanega kitarista Žarka Ignjatovića.

Glasbena šola skozi leto organizira več koncertov za ljubitelje klasične glasbe, na katerih se predstavijo tudi različni priznani umetniki. V letošnjem šolskem letu smo že prisluhnili Žarku Ignjatoviću, prof. kitare na Pedagoški fakulteti in na Srednji glasbeni in baletni šoli v Ljubljani, ki ima za seboj že številne solistične nastope doma in v tujini. Nastopa pa tudi v kombinaciji s pevci, violončelom, flavto in violino. Tokrat je izvajal dela različnih domačih in tujih sodobnikov, kot npr. T. Takemitsuja, M. Lazarja in drugih, ki jih je tudi komentiral.

Škoda je le, da takšni večeri ne privabijo več ljubiteljev klasične glasbe. I. Višček

I. MEDOBMOČNO SREČANJE STAREJŠIH LITERARNIH USTVARJALCEV

Skladu RS za ljubiteljske kulturne dejavnosti je spomladi razpisal literalni natečaj za starejše avtorje pesmi in proze. Samostojna svetovalka pri Skladu za literarno dejavnost, Dragica Breskvar, je poskrbela, da so bila vsa poslana besedila (ki jih ni bilo malo) z dolenjsko-belokranjskega območja, prebrana in najboljša izbrana za srečanje, ki je bilo organizirano skupaj z Območno izpostavo Trebnje v torek, 28. septembra, na Centru za izobraževanje in kulturo.

Navzoči udeleženci so bili posamezniki z območja Dolenjske in Bele krajine ter varovanci Doma starejših občanov iz Novega mesta. Kulturni program so udeležencem srečanja pripravili Glasbena šola Trebnje prof. Zoltan Peter, pisateljica Anica Zidar iz Mokronoga in Trebanjski oktet pod vodstvom Staneta Cvelbarja.

Tako je bilo vzpostavljeno prijetno vzdušje za nadaljnje delo, ki ga je zapolnil Franci Šali iz Novega mesta, kot gost srečanja, s predstavitvijo Dolenjske založbe. V drugem delu srečanja je vlogo prevzela prof. Ljudmila Kajtner iz Celja, ki je vodila delavnico, v kateri so avtorji in avtorice prebirali svoja izbrana natečajna dela, ob njih nizali razne spomine iz otroštva, mladosti, lepih in manj lepih časov. Prav prijetno je bilo prisluhniti tudi upokojenemu prof. Marjanu Dobovšku, varovancu Doma ostarelih v Novem mestu, ki je kljub svojim častitljivim dvaindevetdesetim letom glasno in brez očal prebral svoje izbrano natečajno delo, ki ga je sproti še prijetno in neopazno dopolnjeval. Po javni predstavitvi avtorjev in avtoric je bilo srečanje sklenjeno s pogostivijo, kjer se je ob prijetnem vzdušju sprostilo še živahno pomenkovanje.

Organizatorja srečanja se prav prisrčno zahvaljujeta ravnateljici Glasbene šole Trebnje, prof. Tatjani Mihelčič, prof. Zoltanu Petru, pisateljici Anici Zidar, Trebanjskemu oktetu in direktorici CIK, Darinki Tomplak..

SLKD Območna izpostava Trebnje

TATJANA FINK - MANAGERKA LETA 1999

/nadaljevanje s strani 1/

delala kot planer - analitik in že drugo leto svoje zaposlitve postala vodja plansko-analitskega oddelka. Zatem je bila med drugim pomočnica direktorja komercialnega sektorja, nato direktorica tega sektorja, od leta 1992 pa je glavna direktorica te gospodarske družbe.

Pod njenim vodstvom se je Trimo dinamično razvijal in se preobrazil v tržno prodorno ter poslovno uspešno firmo v kovinsko predelovalni dejavnosti.

O Tatjani Fink, ki je izredno aktivna tudi zunaj podjetja, so v Biltenu Združenja Manager med drugim zapisali: "Pri postavljanju ciljev je zahtevna, vendar realna. Največje ovire zanjo so ji največji izzivi. Nenehno teži k boljšemu in bolj kakovostnemu ter se zaveda, da bo tisto, kar je danes odlično, jutri samo še dobro. Prepričana je, da spremembe lahko uresničijo le ljudje, ki so izobraženi, inovativni in ustvarjalni. Zato se sama stalno izobražuje ter spodbuja izobraževanje sodelavcev ter vseh zaposlenih. Ima izreden občutek za oblikovanje in povezovanje teamov in posameznikov. Sodelavcem daje veliko svobodo v snovanju in realizaciji idej, vendar skrbno preverja, da se uresničujejo v skladu z vizijo in strategijo podjetja."

I. Višček

Na sliki od leve proti desni: Jakob Piskernik, predsednik komisije za izbor Manager leta, Bruno Kolerič, predsednik združenja Manager, Tatjana Fink, dobitnica priznanja Manager leta 1999, in J. Petrovčič, gl. urednik Gospodarskega vestnika in revije Manager.

POPOTOVANJE PO ŠPANIJI IN PORTUGALSKI

/nadaljevanje s strani 1/

študentske želodce. Vsa njihova prehrana temelji na svinjini, od katere se maščoba kar poceja, vsekakor pa ne gre mimo njihove nepogrešljive rumene, mastne rižote paelle. Postanek in počitek v Madridu, je bil kar malo prekratek, a morali smo se odpraviti proti Portugalski. Pot nas je vodila skozi divjo pokrajino Extramadure, kjer bi prav lahko posneli kakšen western v tistih zaprašenih polpuščavah in barih, ki z ogromnimi klima napravami spominjajo na saloone.

Prehod na Portugalsko se nam je zdel kot vstop v mnogo bolj civilizirano deželo, saj nas je na vsakem koraku spremljala vsem znana angleščina in lahko smo si spočili roke, s katerimi smo mahali po Španiji. Pokrajina je zopet ozelenela, hiše so bile odete v snežno bele in sinje modre barve, cesta pa se je vila mimo vinogradov. Dostop do Lizbone je zares veličasten, saj smo potovali preko najdaljšega mostu v Evropi, imenovanem po znanem portugalskem pomorščaku Vascu de Gami. Odločili smo se, da se Lizboni izognemo ter da si jo pogledamo na našem povratku. Gnalo nas je na obalo Atlantskega oceana, tako smo odhiteli proti Sintri, zanimivi po svoji razbrazdani obali in gričkih, posejanih z gradovi. Šotorili smo v kampu v kraju Praia das Macas, kar bi po naše pomenilo obala jabolk, pa vendar sem opazil, da ni nikjer nobenih jablan. Prišli smo ob sončnem zahodu na peščeno plažo in zelo vzvalovano morje, žal pa je vso idilo pokvarilo izredno hladno Atlantsko morje.

Neko popoldne smo se odločili za izlet na Cabo de Roca, ki je najzahodnejša evropska točka in naleteli na nenavadno presenečenje. Za trenutek smo se lahko vprašali, mar nismo na Škotskem, saj smo ugledali možakarja, ki je nad tem mogočnim klifom igral na škotske dude.

Po temeljitem počitku smo se vračali proti Lizboni, za katero smo si bili potem vsi složni, da nas niti ni navdušila, saj je nekoliko bolj urejeno le strogo mestno središče, pa še to najbrž po zaslugi svetovne razstave Expo 98, drugače pa precej podobno drugim mediteranskim velepristaniščem. Marsikdo mogoče sploh ne bo vedel, da je v Evropi ob vseh tistih temnopoltih preprodajalcih in nepogrešljivo aziatsko konkurenco. Kot paradoks naj tu navedem, da sem se zapletel v daljši pogovor z mladim portugalskim parom, ki sta me seznanila, da, če prihajam iz Slovenije, sem po narodnosti Slovak, razmere, v katerih živimo, pa so več ali manj podobne kosovskim; že tako pa so nas označevali z besedo guerra - vojna. Vsekakor sem ju povabil, da si Slovenijo raje ogledata pobliže. Obenem sem izvedel, da je obvezno slovo na Portugalskem stisk roke z moškim in poljub na lice z dekletom.

Iz Lizbone smo odšli na jug Portugalske v okolico mesta Faro in naprej proti Španiji. V vseh kampih, kjer smo šotorili, je skoraj obvezen bazen vseh mogočih oblik ter obvezno v senci palmovih dreves. Pot nas je vodila v Andaluzijo, najprej v Sevillo, v to prekrasno mesto, kjer se lahko počutite kot v srednji Ameriki, npr. Mehiki, ob tej klimi in arhitekturnem razkošju. Mesto, znano po bikoborbah, konjih, flamencu, je res vredno obiska, nahaja pa se mogoče le slabih tristo kilometrov od Gibraltarja. Tu ima svojo poletno rezidenco Reales Alcazares, španski kralj Juan Carlos, samo mesto pa je polno tujih turistov. Tudi tu je že bila svetovna razstava Expo 93, in Sevilla je postala mesto držav v malem. Kot edino pomanjkljivost naj navedem slabo prometno infrastrukturo, saj smo imeli mnogo težav, da smo našli pot iz mesta in se podali proti jugu, proti Costa del Sol, obali sonca. Nastanili smo se v malem kampu zunaj Malage, kjer smo zopet nabirali novih moči in se nastavljali močnemu španskemu soncu. Tu smo si privoščili tudi nekaj zabave in smo večer preživeli v bližnjem mestu Torre del Mar, nekako bik na morju, morski bik, prepuščam vaši presoji, vsekakor pa je tu v Andaluziji vse povezano z biki.

Naslednje mesto, ki smo ga obiskali, je bila Granada, mesto, oddaljeno slabih sto kilometrov od Sončne obale, na jugu Španije, pa vendar premore celo svoja smučišča v Sierra Nevadi, kjer so par let nazaj gostili svetovno prvenstvo v alpskih disciplinah. Kdor ne verjame, le hitro zemljevid v roke. Tu je mnogo ostankov srednjeveških osvajanj severnoafriških barbarov na evropska tla, najbrž vsi poznate Hanibalov pohod na slonih. Mi smo si ogledali palačo Alhambro in njene nenavadne vrtove, vsa arhitektura pa sloni na arabskem izročilu, predvsem so znana njihove rezbarije na obokih stebrov, to so vse zgradili Mauri že v srednjem veku. Samo mesto niti ni tako zanimivo, sploh, če si še pod vtisi Seville. Kljub temu smo se odločili, da prenočimo tu.

Naša pot se je nadaljevala prek dela Sierra Nevade proti Valencii, pokrajina nas je zopet presenečala, saj se je visokogorje mešalo s tropskim. Spremljali so nas prodajalci keramike in njihovi nepogrešljivi biki. Na tej poti smo imeli eni prvih možnost videti nov model mercedesa, ki je bil na testiranju, vsi njegovi novi aduti pa skriti pod zaščito. Sedaj smo bili že na poti nazaj in volje po ogledovanju je bilo vse manj, tako da smo se izognili sami Valencii in krenili v Moncofar, kjer smo zadnje dni le dali vse štiri od sebe in brez težav zapravili še zadnje pezete, nekako pa se je že čutilo v zraku, da nas zopet čaka mukotrpna vožnja nazaj na Balkan. Španci bi nas lahko poslali tudi v Nemčijo ali Skandinavijo, saj je njihovo poznavanje Evrope in nenazadnje tudi Evropske unije v kateri so, povsem nezadostno.

Za zaključek naj napišem, da smo kot piko na i pogledali še v Monaco, kjer smo si lahko ogledali blišč in bedo zahodnega sveta in še enkrat apeliram na nas, Slovence, da smo lahko ponosni na to, kar imamo. Prepričan pa sem, da nas bodo zopet gnale želje v ta širni svet.

Janez Kavčič, študent FPP

OBISK AVSTRIJSKIH KOROŠCEV

Sredi septembra je občino Trebnje obiskala delegacija z avstrijske Koroške z namenom, da se seznani s pridelavo in predelavo ajde na našem območju. Delegacijo so sestavljali trije predstavniki Kmetijsko gozdarske zbornice Koroške (ki ima sedež v Celovcu) ter šest predstavnikov občine Suha pri Pliberku (nemško: Neuhaus). Med predstavniki občine Suha (Neuhaus) je bilo tudi nekaj kmetov pridelovalcev ajde ter njihov župan.

Pridelovalci ajde so namreč združeni v društvo Ajda, katerega namen je oživitev pomena ajde na Koroškem. Evropska unija, katere članica je Avstrija že nekaj let, vzpodbuja med ostalim tudi pridelavo, predvsem pa predelavo in trženje ajde v Avstriji, za kar prispeva 50 do 80 odstotkov finančnih sredstev. Največji delež sredstev nameni promociji in trženju, saj je v EU (kakor tudi v Sloveniji) veliko težje pridelke prodati kakor pridelati.

Gostje iz Avstrije so si ogledali posevke ajde na Vrhtrebnjem ter na Gorenjem in Dolenjem Vrhu pri Dobrniču. Ogledali so si tudi dva mlina, ki še meljeta ajdo, in sicer mlin pri Ozimku na Vrhtrebnjem ter Grebenčev mlin na Bistrici pri Mokronogu. Pri Grebenčevih na Bistrici enkrat tedensko tudi pečejo ajdov kruh.

Delegacija je svoj obisk zaključila na vinogradniško turistični kmetiji Petra Brcarja na Homu. Tukaj so gostje uživali v lepem razgledu, kakršen se nudi s Homa nad Šentrupertom, predvsem pa v ponudbi te vinogradniško turistične kmetije. Namreč Peter Brcar je goste primerno pogostil ter jim skozi vodeno degustacijo vin predstavil dolenjsko vinogradništvo in dolenjska vina. Vsi člani delegacije so bili presenečeni nad izredno kakovostjo ponujenih vin, saj so bili seznanjeni, da je naše območje mejno vinogradniško območje. Za mejna vinogradniška območja pa ponavadi velja, da imajo vina nekoliko slabše kakovosti.

Tudi z obiska v mlinu Grebenc na Bistrici gostje niso šli praznih rok, saj je gospodar vsakemu podaril kilogram ajdove moke ter ponudil kozarec pristnega dolenjskega cvička.

Ob tem obisku so se med gostitelji in avstrijskimi Korošci spletle pristne prijateljske vezi, zato so naši gostje izrazili, da si še želijo sodelovanja z nami. Župan njihove občine gospod Visočnik pa nas je povabil, naj naslednje leto obiščemo njihovo občino in da naj s seboj pripeljemo še več predstavnikov občine in občinske uprave. Gostje so tudi izrazili pripravljenost svetovati nam ob vprašanjih pri vstopanju v Evropsko unijo, predvsem pa ob vprašanjih izkoriščanja sredstev, ki jih ponuja Evropska unija.

Kmetijska svetovalna služba Trebnje
Janko Širec, univ. dipl. ing.

Delegacija z avstrijske Koroške ob ogledu posevka ajde.
Skrajno desno župan občine Suha (Neuhaus) gospod Gerhard Visočnik

VPLIV KOZMIČNIH SIL NA USPEŠNO ČEBELARJENJE

Vsa živa bitja na zemlji in v njej so odvisna od razmerja sil in magnetizma v vesolju, ki se oblikuje glede na pozicijo Zemlje do Lune in drugih nebesnih teles. Tudi čebele.

V panju se čebele pred zunanjimi dražljaji zavarujejo tako, da s propolisom zatesnijo razpoke. Ko panj odpremo, smo kozmičnim silam, ki v tistem trenutku delujejo na zemeljsko površje, dali prosto pot. Čebele te impulze zelo dobro zaznavajo in se tudi ravnajo po njih.

V Setvenem koledarju, ki ga je možno dobiti pri nas in je narejen po biološko-dinamični metodi, so razmerja v vesolju upoštevana. Tako lahko za vsak dan posebej preberete, kaj le-te na zemlji vzpodbujajo, oziroma za katero setev je čas najbolj primeren. Ravno tako lahko razberete, katere čebelje dejavnosti so določenega dne najbolj vzpodbujane s kozmičnimi silami. V to sem se prepričal z lastno izkušnjo. Z delom družin sem dve leti dosledno sledil priporočilom v koledarju in imel zelo močne čebelje družine in veliko medu, medtem ko sem z drugim delom družin, s katerim sem ravnal mimo priporočil koledarja, doživel pravi polom, saj je bil razvoj slab, nabrale so malo in tudi glivične bolezni je bilo težje krotiti. Kljub cvetenju ajde sem zazimil družine, ki so sedele največ v petih satih, medtem ko so družine, oskrbovane po biodinamični metodi zasedle od sedem do deset ulic v AŽ panju.

To mi je neizpodbiten dokaz, kako pomembni so impulzi kozmičnih sil pri delu s čebelami.

Franc Vehar, predsednik Čebelarskega društva Trebnje

VINOGRADNIK IN ČEBELAR

Franc Kozlevčar je doma z Medvedjeka. V prostem času je zelo zaposlen, saj je vinogradnik, čebelar in poleg tega še občinski svetnik. Doma, v hiši, ga skoraj nikoli ni, niti takrat, ko je dež oziroma sneg. Je pač zelo zaposlen človek.

Z vinogradništvom se ukvarja že od mladosti, toda bolj intenzivno se je začel ukvarjati pred desetimi leti. Takrat je posekal samorodnico in na novo zasadil žlahtno trto. Zasadil je beli in modri pinot, kerner, šardone, savinjon ter sorte za cviček. Medvedjek spada v vinogradniško društvo Čatež, kjer so organizirana predavanja in razni tečaji. Tako je Franc naredil tečaj za kletarjenje in degustacijski tečaj (pokušalec vin). Ta dva tečaja sta mu prinesla kar precej potrebnega znanja za delo v kleti, saj je za pridelavo resnično kakovostnega vina 70% v ustreznem kletarjenju, 30% pa v pridelavi grozdja. Da pa v kleti ne opravlja slabo delo, je razvidno iz dosežkov ocenjevanja vin, ki poteka na Čatežu kot društveno ocenjevanje. Na tem ocenjevanju je letos prejel štiri diplome. Na regijskem ocenjevanju Dolenjske in Bele krajine pa je prejel tri medalje za: beli pinot, dolenjsko belo in cviček. Osem let je bil v upravnem odboru vinogradniškega društva Čatež in opravljal tudi blagajniška dela.

Ima pa tudi čebele, s čebelarstvom se ukvarja 12 let. Ima 20 panjev in ker so čebele pridne nabiralke, mu pridelajo veliko medu. Čebelarstvo je tukaj že tradicija, saj se je z njim ukvarjal že ded, potem oče in zdaj sin Franc. Čebelarstvo je pri tej hiši staro že več kot 150 let. Do sedaj še ni imel bolezni v panjih in upa, da bo še naprej uspešno čebelaril.

Kot član Občinskega sveta občine Trebnje ter član Odbora za gospodarstvo in predsednik Odbora za lokalno samoupravo se zavzema za razvoj občine in krajevne skupnosti Veliki Gaber. Dal je že pobude, katere so bile v korist občine uresničene: npr. sklical je tiskovno konferenco glede stare bencinske črpalke, ki ni več ustrezala predpisom in kmalu se je zgradila nova moderna bencinska črpalka.

Problemi Krajevne skupnosti Veliki Gaber, ki so v teku reševanja: problematika vodovoda, (nekatera gospodinjstva so občasno brez vode); na cestnem področju je potrebno še precej postoriti. Gradijo tudi mrliško vežico z majhnimi finančnimi sredstvi.

Krajani so bili že večkrat izigrani, Občina Trebnje pa mačehovsko gleda na KS Veliki Gaber. Na Občinskem svetu pa le s težavo dosežejo finančna sredstva za KS Veliki Gaber. Mogoče bi bilo bolje, da bi bila KS Veliki Gaber občina, pa ne bi bilo treba prosjačiti za zrno od pogače.

Brigita Kozlevčar, Medvedjek

Del priznanj v Kozlevčarjevi zidanici.

MORJE IN PODMORJE

Slovensko društvo Triglav Split je gostovalo v Galeriji likovnih samorastnikov v Trebnjem z razstavo Morje in podmorje, ki so si jo lahko prvi teden v oktobru ogledali šolarji in drugi obiskovalci.

Predsednik društva Boštjan Matjaž Kordiš je v razgovoru povedal, da živi v Splitu kakih 1300 Slovencev, od tega jih je kar 950 vključenih v društvo. Čeprav uradno živi društvo šele 7 let, so člani izredno dejavni. Na širšem območju Dalmacije delujejo po sekcijah: mešani pevski zbor, sekcija kleklanja idrijske čipke, pouk slovenskega jezika, mesečno glasilo društva Planika, planinsko izletniška sekcija, folklorna skupina, slikarska in modelarska sekcija, dramska - literarna sekcija, aktiv prostovoljnih dajalcev krvi. Iz naštetega je razvidna njihova razgibana dejavnost, hkrati pa izredno močna pripadnost kraju, kjer živijo in slovenskemu narodu, kar je razvidno tudi iz rabe zelo čiste slovenščine.

Robert Šibila (rojen v Žalcu) se je predstavil z modeli ladij; Jožef Hajdinšek (rojen v Sp. Hajdini pri Ptuju) prav tako izdeluje modele ladij, Bojan Pešl in Jožko Rupnik (oba rojena v Splitu), slikarska dela z motivi morja, in Stanislav Baničević (tudi iz Splita), kipar, izdeluje like morskih živali.

Robert Šibila, sicer kapetan dolge plovbe v pokoju, je povedal, da se izdelave modelov ladij loti, potem ko natančno preuči obdobje, v katerem je ladja dejansko plula. Zato so tudi uporabljeni materiali tisti, iz katerih so se ladje izdelovale: les (smreka, hrast, hruška - za okrasje na ladji, jablana, oreh in breskva), vrvi, ki jih izdela sam, in platno, ki ga preparira. Poudaril je, da so les v veliki meri vozili iz Slovenije po t.i. jamborni cesti. Vsaka njegova maketa ima svojo zgodbo, pa naj bo falkuša, galeja ali prva večja slovenska ladja iz leta 1742.

Njihova razstava želi med drugim dokazati, da so bili Slovenci povezani z morjem in da njihov delež tudi v finančnem smislu ni bil zanemarljiv. SD društvo Triglav Split si želi še več izmenjav na kulturnem področju z društvi iz matične države.

I. Višček

RAZSTAVA PLEMENSKE ŽIVINE V TREBNJEM

/nadaljevanje s strani 1/

V skupini starejših rjavih krav je prvo mesto odnesla krava rejca Jožeta Florjančiča iz Štatemberka, pri mlajših kravah rjave pasme je bila najboljše ocenjena krava rejca Jožeta Marolta iz Studenca, med prvesnicami rjave pasme je prvo mesto zasedla krava rejca Mirana Zormana iz Lukovka, med telicami rjave pasme pa se je najbolje uvrstila telica rejca Antona Kukembergerja z Gorenjih Ponikev. Med črno belimi starejšimi kravami je prvo mesto pripadlo kravi rejca Ivana Huča s Primštala, med mlajšimi črno belimi pa krava Milana Gliha iz Dečje vasi.

V ocenjevalnem krogu se je predstavilo tudi Konjerejsko društvo Trebnje.

Društvo rejcev drobnice Trebnje je na razstavi predstavilo pasme drobnice, zastopane na trebanjskem območju. Član Društva rejcev drobnice Trebnje Peter Gorišek s Križnega Vrha pa je ponudil obiskovalcem svoje izdelke iz kozjega mleka. Ponujene dobrote je bilo možno degustirati in tudi kupiti.

Na razstavi so se predstavile s svojimi dobrotami tudi članice Aktiva kmečkih žena Trebnje, Društvo čebelarjev Trebnje in izdelovalci suhe robe.

Razstavo so si ogledali številni obiskovalci, med njimi tudi državni sekretar za kmetijstvo Franc But in župan občine Trebnje Ciril Pungartnik.

Generalni pokrovitelj razstave je bila Občina Trebnje, glavni sponzor pa Kmetijska zadruga Trebnje. Razstavo so podprli tudi številni drugi sponzorji, katerim se prav tako zahvaljujemo. A.M.

Lepo urejen razstavni prostor z obiskovalci.

USPEŠNA AKCIJA RDEČEGA KRIŽA

Pred natanko enim letom se je krajevna organizacija RK Mirna lotila odgovorne akcije pomagati družini Andreja Pavlina pri gradnji nove stanovanjske hiše.

Ne želimo ponovno opisovati socialnega stanja te mlade družine, pač pa povedati krajanom Mirne in tudi občanom občine Trebnje, kaj je bilo narejenega v enem letu.

Izkop za hišo je terjal izredno veliko dela in sredstev, saj je bilo potrebno poseči v strm in kamnit hrib. Do prve plošče je sezidal Alojz Zupančič iz Trebnjega, vse do strehe in vključno z njo pa smo nabavili material z zbranimi sredstvi, dela pa so izvajali Andrej in njegovi domači.

Spoštovani krajani in občani!

Mnogo lažje in hitreje bi se gradnja nadaljevala, če ne bi bila prisotna znana grda navada, da smo drug drugemu nevoščljivi in vidimo samo negativne lastnosti, ne znamo pa presoditi dejanskega stanja.

V Rdečem križu smo presodili, da živi družina Pavlin v takih razmerah, da jim je potrebno pomagati.

Prepričani smo, da je človeška solidarnost v naši občini še vedno prisotna. Zato pozivamo vse posameznike in pravne osebe, ki so pripravljeni finančno pomagati, da nakažejo denarna sredstva na poseben račun pri SKB, ag.Trebnje **50100-620-128-05-1153137-2227-98.**

Prav v teh dneh se obrača Rdeči križ na posamezne obrtnike, podjetnike in trgovine za pomoč v materialu (vodovodne in elektro instalacije, mizarska in zidarska dela). Hkrati pa iščemo tudi občane, ki so pripravljeni s svojim delom pomagati pri dokončanju gradnje.

Izkoristili bi radi priložnost, da bi se zahvalili vsem tistim, ki so že pomagali pri gradnji:

Rdeči križ Slovenije, Občina Trebnje, KS Mirna, Breda Mervar Kork - Trebelno, Projektivni biro AR Androjna Sevnica, Geohit Trebnje, Muhvič Roman in Sladič Vojko Mirna, Gradbeništvo Zupančič Trebnje, Gozdno gospodarstvo Slovenska vas, Žaga Peter Deu Mokronog, Agata Koščak iz Švice, Avto center Vovk Trebnje.

Hkrati pa se zahvaljujemo vsem neimenovanim občanom, ki so prispevali denarna sredstva.

Odbor pri OZ RK Trebnje

PARCELACIJA ZEMLJIŠČ

Parcelacija zemljišč pomeni delitev obstoječih parcel na dva ali več delov s predpostavko, da bodo novoustanovljene meje po ureditvi lastništva na odmerjenem delu postale meje med različnimi lastniki. Najpogostejši razlogi za parcelacijo so odtujitve dela zemljišča, razdružitve solastnine ter odmere dolžinskih objektov (ceste, železnice, vodotoki, poti).

Lastnik zemljišča, ki je predmet delitve, poda zahtevek za delitev parcele na pristojni izpostavi. Popolna vloga se dodeli v izvajanje pooblaščenemu izvajalcu. Ta razpiše postopek na terenu. V postopku na terenu se v primeru parcelacije opravita dva dela upravnega postopka in sicer: zamejničenje obstoječih meja v MUP oz. v izjemnih primerih v prenosu (pod A) ter delitev parcele (pod B).

V vseh primerih je potrebno v postopku (pod A) najprej ugotoviti meje parcele, ki se deli, s sosednjimi zemljišči, in sicer se meje ugotavljajo v mejnem ugotovitvenem postopku (MUP). Če uživalne meje niso znane ali pa mejaši želijo meje zamejničiti po podatkih zemljiškega katastra, morajo poleg zahtevka za parcelacijo podati tudi zahtevek za ureditev meje v postopku prenosa po podatkih zemljiškega katastra. V tem primeru se za določitev meja uporabljajo vsa pravila, ki smo jih zapisali v eni od prejšnjih številk. Če se zamejničijo obstoječe meje parcele, ki se deli, s sosednjimi parcelami v MUP-u, pa veljajo izjeme glede na samostojni MUP (ki mu ne sledi delitev). V primeru, da se mejaš ne udeleži postopka, se meja zemejniči enostransko glede na uživanje, ki ga pokaže lastnik parcele, ki se deli. Na terenu se nato pristopi k postopku delitve parcele (pod B).

Za razliko od postopka pod A, kjer sodelujejo lastnik parcele, ki se deli, in vsi lastniki tangiranih parcel (ki tudi podpišejo strinjanje z zamejničeno mejo), pa v postopku pod B sodeluje le lastnik parcele, ki se deli. Svoje strinjanje z zamejničeno novo mejo kot tudi ugotovitve glede sprememb v vrsti rabe na parceli podpiše še v postopku pod B.

Terenskemu delu sledi še pisarniška obdelava. Vse mejaše, ki se niso udeležili postopka na terenu, je potrebno povabiti v pisarno na seznanitev z enostransko ugotovljeno mejo. V primeru, da mejaši podajo svoje strinjanje z zamejničenjem, se meja evidentira kot dokončna. V primeru, da se mejaši ne udeležijo seznanitve, se v nadaljni postopek prevzame nepodpisana meja kot enostranska meja. V obeh primerih se postopek delitve lahko zaključi uspešno, t.j. z odločbo o novih parcelnih številkah, dejanski vrsti rabe in površini. V primeru, ko je glede meje ugotovljen spor, se delitev prav tako lahko zaključi uspešno, če sporna meja ni ugotovljena na delu, ki je sicer predmet odtujitve. V nasprotnem primeru odločbe o parcelaciji z ugotovljenim novim stanjem ni mogoče izdati.

Pri postopku delitve pa je potrebno opozoriti še na nekatere določbe, in sicer:

- v primeru, da se bodo vsi novonastali deli parcele odtujili, je potrebno zamejničiti parcelo v celoti;
- če prvotnemu lastniku po delitvi zaradi odtujitve ostane zemljišče, manjše od 30 a, se prav tako zamejniči parcela v celoti;
- v primeru, da parcela meji na pot in se meja s potjo ugotavlja v MUP-u, je potrebno zaradi največkrat močno spremenjenega uživanja (premik poti) zamejničiti obe strani poti, pri čemer se nasprotna stran poti zamejniči v samostojnem MUP;
- ob vsaki parcelaciji se nujno ugotavljajo tudi spremembe v vrsti rabe na celotni parceli in ne le na delu, ki je predmet odtujitve;
- če je bila parcela zamejničena v celoti, odločba o parcelaciji izkazuje tudi spremembo v površini parcele.

Območna geodetska uprava
Novo mesto
Izpostava Trebnje

OBVESTILA IN NOVICE
IZ ZDRAVSTVENEGA DOMA TREBNJE

CEPLJENJE PROTI GRIPI

Bliža se čas prehladnih obolenj in gripe. Tudi letos bomo v našem zdravstvenem domu izvajali cepljenje proti gripi od druge polovice oktobra dalje.

V Sloveniji se gripa običajno začne pojavljati proti koncu decembra, zato je priporočljivo, da se s cepljenjem zaključi do konca novembra. Protitelesa nastanejo v dveh tednih po cepljenju in nas uspešno zaščitijo v zimski sezoni. Naslednje leto je potrebno cepljenje ponoviti. Najpogostejši stranski učinek cepljenja je bolečina na mestu cepljenja in le redko je moteno splošno počutje.

Cepljenje priporočamo vsem, najbolj pa osebam starejšim od 60 let, bolnikom s kroničnimi pljučnimi, srčnimi ali ledvičnimi obolenji, bolnikom s sladkorno boleznijo in bolnikom z rakastimi obolenji. V primeru epidemij so naštete skupine najbolj ogrožene. Poveča se število obolelih, pojavljajo se pljučnice in zapleti s strani srca.

Pogosteje je potrebno bolnišnično zdravljenje in poveča se število smrti. Zaščita po cepljenju je učinkovitejša, če se cepi veliko ljudi. To še posebno velja za družinske člane ali delovne kolektive.

Vse informacije o cepljenju lahko dobite pri svojih osebnih zdravnikih, ki že zbirajo predhodne prijave.

SPECIALISTIČNA AMBULANTA ZA PLJUČNE BOLEZNI

V začetku septembra je v naši specialistični ambulanti za pljučne bolezni pričela z rednim delom Irena Hudoklin, dr. spec. interne medicine. Zaenkrat nam glede na dosedanje normative ZZZS priznava (in plačuje) tri tedenske ordinacije v polnem delovnem času. Ambulanta deluje ob ponedeljkih, torkih in četrtkih.

V preureditev prostorov in nabavo novih diagnostičnih pripomočkov smo vložili kar precej sredstev. Ambulanta za naše prebivalce zagotovo predstavlja pridobitev glede kvalitete storitev kakor tudi glede ordinacijskega časa. Bolnikom je tako dostopna obravnava, ki se je do sedaj izvajala le na bolnišničnem nivoju.

SPLOŠNA AMBULANTA V DOMU STAREJŠIH OBČANOV TREBNJE

Začetek delovanja Doma starejših občanov Trebnje (DSO) je tudi našemu zdravstvenemu domu prinesel novo obveznost. Oskrbovancem doma naj bi zagotavljali storitve osnovnega zdravstvenega varstva.

V DSO Trebnje smo pričeli z delom v novi ambulanti, ki smo jo (in jo še) opremili s sredstvi za diagnostiko in zdravljenje. Delo poteka v ambulanti in na oddelkih ob posteljah bolnikov. Pri tem tesno sodelujemo z medicinskim in negovalnim osebjem doma. Ker so varovanci DSO praviloma starejši in bolj bolni in ker prihajajo tudi iz drugih območij države, predstavlja nova ambulanta po kadrovski, strokovni in stroškovni plati za naš zdravstveni dom kar precejšen izziv.

ZD Trebnje

OBČINA TREBNJE NA INTERNETU

Spletne strani občine Trebnje se obnavljajo in dopolnjujejo vsake štirinajst dni oziroma tudi večkrat, v kolikor je to potrebno. Spletne strani bogatimo s številnimi informacijami o dogodkih in prireditvah na območju občine Trebnje. Informacije so nam do sedaj posredovala številna društva, Turistično informacijski center, Zveza kulturnih društev občine Trebnje, Sklad RS za ljubiteljske kulturne dejavnosti območna izpostava Trebnje, kakšen podatek si sposodimo tudi iz časopisov in raznih revij.

O zanimivosti spletnih strani govori tudi podatek o preko tisoč obiskovalcih, ki so v slabih šestih mesecih (spletne strani prvič objavljene na Alpe-Adria ´99) obiskali omenjene strani.

Številni obiski spletnih strani pa hkrati opravičujejo pri podjetnikih in obrtnikih interes po objavljanju njihovih oglasov, logov njihovih podjetij, povezav do njihovih spletnih (predstavitvenih) strani ipd. K sodelovanju zato vabimo podjetnike in obrtnike iz občine Trebnje.

Spletne strani občine Trebnje se bodo obnavljale in dopolnjevale tudi v prihodnje. Pri tem apeliramo na društva, klube, zveze in ostale organizatorje prireditev s področja športa, gospodarstva, kulture idr, da nam posredujejo informacije o njihovih aktivnostih.

Z vašimi informacijami bodo omenjene strani še zanimivejše in še interesantnejše za številne obiskovalce.

KLUB ŠTUDENTOV OBČINE TREBNJE
(Http://www.trebnje.si)

KAJ JE NOVEGA V TIC OBČINE TREBNJE?

Delovni čas pisarne je nov in sicer vsak dan od 8.00 do 15.00 ure, ob torkih je delo na terenu, ob sobotah od 9.00 do 12.00 ure.

Novo pa je tudi dejstvo, da se v naši občini na področju turizma stvari premikajo na bolje, počasi, vendar pa zagotovo. V Turistično informacijskem centru vseskozi skrbimo za sveže ideje, izboljšave in novosti s področja turizma, za katere ima naša občina dobro podlago, a včasih premalo posluha.

In zakaj ne bi teh danosti izkoristili?

Pred kratkim smo zaključili s projektom »Informacijski list«, pri katerem smo naleteli na ugoden odziv in se še enkrat zahvaljujemo vsem sponzorjem.

Toda pred nami so že sveže ideje in misli, ki kar »letijo iz naših glav«. Med njimi je ideja »Projekt izdelave kolesarskih poti«. Namen teh poti je ponuditi našim domačim prebivalcem in seveda ostalim, dobro rešitev za preživljanje prostega časa na kolesu ob spoznavanju naravne in kulturne dediščine naših krajev. Poti bodo opisane na večji zloženki z zemljevidom. Za kolesarje bo tudi prirejena posebna diferencirana gostinska ponudba.

Povabljena so podjetja in gostilne, da se pridružijo projektu z morebitnimi predlogi.

To pa še ni vse. Oblikovati smo začeli projekt »Veseli december«. Izdelan je tako, da vsebuje obdarovanje otrok ter spremljajoče prireditve, ki bodo popestrile dan marsikateremu otroku ter njihovim staršem. Projekt vsakodnevno pilimo in izboljšujemo. Projekt bomo predložili tudi občinski upravi in posameznim krajevnim skupnostim. Sama izvedba in kvaliteta izvedbe tega projekta bo v veliki meri odvisna od posluha le-teh..

Lepo ste vabljeni vsi, ki ste zainteresirani, da se dneve decembra v Trebnjem preživi vse drugače kot doslej, kajti stopamo v leto 2000. Pišite ali se oglasite osebno v pisarni in nam posredujte predloge in želje.

Vsakemu obiskovalcu z veseljem nudimo pomoč pri organizaciji izletov po naši občini ter posredujemo tudi ostale informacije s področja turizma.

KAMEN NA KAMEN

Raziskovali smo geološko dediščino Čateža, naše delo je bilo del vseevropskega projekta Geotrip, katerega namen je osveščati ljudi o pomembnosti kamna.

Evropska akcija Geotrip je potekala v domu Čebelica na Čatežu od 17. do 30. septembra 1999. Razstavo so si ogledali številni domačini ter učenci iz osnovnih šol Trebnje in Gabrovka.

»No, pa ugriznimo v ta kamen!« smo si dejali po posvetu tistega dne, ko je padel predlog, da se priključimo akciji.

Začetek je bil enostaven. Oborožili smo se s kladivom, kupom vrečk, papirjem, pisali in ogromno dobre volje. Stopili smo p red dom in ugotovili, da ne ločimo kamna od kamna in da bomo zlahka zamenjali prelep diamant s pravim apnencem. Dogovorili smo se, da o tem ne bomo preveč razmišljali, ampak bomo pobirali vse nam zanimive kamne (za nekatere bi lahko rekel, da so bili po teži sodeč skale). Vrste kamnin pa bomo s pomočjo literature in strokovnjaka ugotavljali v domu. Najprej smo se navdušili nad kamenčki modre barve, ki so se nam prikazovali tako željno z bližnjih dreves. Kar sami so nam skakali v usta, mi pa smo v zahvalo vrnili materi naravi čisto vse koščice. Oškodovanci naj nam ne zamerijo naše vedoželjnosti po okusnih slivah. Tudi prijaznih domačinov, ki so nam pomagali z raznimi okrepčili, nasveti in podatki o zanimivih najdbah ni manjkalo. Vsem se iskreno zahvaljujemo za pomoč.

Na poti pa nismo iskali samo zanimivih kamenčkov, ampak tudi kamne, ki so bili ali so še kakorkoli povezani z življenjem in delom domačinov. Na začetku smo bili kar malce skeptični, češ pri nas pa res ni kamna, ki bi bil uporaben, zato je bilo naše navdušenje ob odkritih kamnih v uporabi toliko večje. Ugotovili smo, da je največ etnološke dediščine povezane s kamnom v obrobnih vaseh, največ v smeri proti Čatežki gori in Okrogu, manj pa na Čatežu, v Dolenji in v Gorenji vasi. To gre verjetno pripisati dejstvu, da so se ti kraji nekoliko prej pričeli razvijati, hkrati pa so tudi pozabili na povezavo bivanjske kulture s krajino.

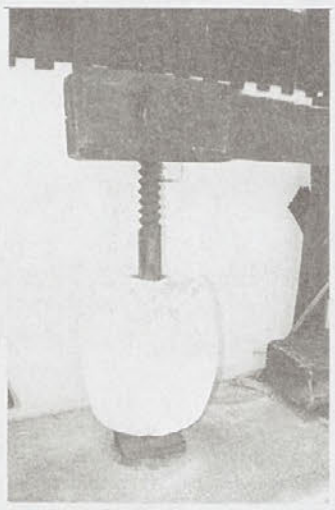

In tako so se vile naše poti. V vodnjaku zgrajenem iz kamna smo si potešili žejo, opazovali smo kmeta, kako je vdeval seno v kozolec s kamnitimi stebri in kasneje pomolil ob kapelici prekriti s kamnito kritino. V hlevu, zgrajenem iz kamnov, v katerem najdemo fosilne školjke, smo opazovali rojstvo novega prebivalca in skozi kamnit portal vstopili v hladno cerkev. Učili smo se ostriti mlinske kamne in poskušali slastno vino ob veličastnih prešah...

Da, polno jih je. Le ozreti se je potrebno, nekoliko postati, se pogovoriti in videli boste: življenje se vam ne bo več zdelo tako kamnito.

Matej Mlakar

ZGODBA MLINSKEGA KAMNA

Sem odslužen mlinski kamen. Po rodu sem iz Ortneka na Gorenjskem, kjer so me izklesali iz ogromne skale. Na Dolenjsko so me prodali »agenti«, ki so hodili od mlina do mlina, sestavljali pogodbe in nas prodajali mlinarjem. Naložili so me na vlak in me pripeljali do železniške postaje na Veliki Loki. Tu me je že čakal mlinar s pomagači, ki so me naložili na voz. Ker sem bil precej debel 18 col (45 cm) in težak približno 700 kilogramov, so morali konji pošteno potegniti.

Ko so me pripeljali v Okrog k Lazarjevim, so me močni možakarji skupaj z bratom položili na mlin. Tam sva bila vedno dva. Eden spodaj - ta je počival, drugi zgoraj - ta se je vrtel, da je bilo veselje. Med naju je počasi curjalo žito, midva pa sva ga zlagoma in natančno drobila. Ker sva bele barve sva imela precej dela. Na beli kamen so namreč mleli pšenico, koruzo in ajdo. V mlinu pa sva imela še dva sorodnika. Kamen črne barve - ta je bil namenjen mletju ovsa in kamen sive barve - ta je mlel ječmen. Med najinim delom je mlinar večkrat preverjal, kakšna je moka. Če je bila moka ostra in otrobi drobni, je bil zadovoljen. Če pa je bila moka svaljkasta in otrobi debeli, sva bila vesela midva. Takrat naju je čakal poseben obred! Mlinar je snel leseno ogrodje, ki naju je obdajalo. Z metlico je sčistil vso moko, ki je ostala med režami, potem pa naju je namazal z ogljem. Povsod tam, kjer sva bila gladka in s tem neuporabna, se naju je oglje prijelo. Potem pa se je pričela zabava! V roke je vzel škrli (posebno kladivo za klepanje) in še kladivo, kakršnega imajo vaše mame, ko tolčejo zrezke ter naju pričel ostriti (klepati). To naju je tako žgečkalo, da sva pokala od smeha. Ko ni bilo več videti več oglja, je pomenilo, da sva dovolj ostra. Tedaj naju je ponovno sčistil in sestavil nazaj v mlin. Mlinar je za to delo porabil približno tri ure, midva pa sva v zahvalo dva dneva mlela dobro moko; potem pa sva morala ponovno na klepanje.

Če dobro pogledate, boste opazili, da sem obdan z obročem. Meni je to prav všeč. Kaj pa vam? Pa mogoče veste zakaj? Ne, ne zato, ker bi hotel pobegniti, pač pa zato, ker sta včasih neprevidnemu kmetu padla kakšen žebelj ali pa lasna sponka v žito. Takrat pa je naju z bratom močno zabolelo. Bila sva vsa opraskana in od samega besa bi se raztreščila in razbila cel mlin ter poškodovala ali celo ubila mlinarja. Da tega ne bi naredila, naju je obdal z obročem!

Sedaj sem tukaj pred vami. Shujšan in neuporaben. Mlinar se je sicer trudil in mi z umetno maso (cementom) podaljševal življenje. Toda nič ni pomagalo. Tudi mlinar Martin Režek se je utrudil. Triinšestdeset let njegovega življenja je zaznamoval kamen. Danes jih ima oseminsedemdeset. Upokojen je, prav tako njegov mlin. Trinajst mlinov in tri žage je še pred petdesetimi leti poganjala voda Mirenščice. Danes ne deluje nobeden več. Ostajajo samo še spomini...

Matej Mlakar

IZLETNIŠKE AKTIVNOSTI Planinskega društva Trebnje

PD Trebnje je bilo v letošnjem letu zelo aktivno. Za svojo dejavnost je v mesecu juniju prejelo priznanje Krajevne skupnosti Trebnje, ki nam je v ponos in v spodbudo za nadaljnje delo. Zato naj napišemo nekaj o pretekli dejavnosti, pa tudi o načrtih, ki jih imamo za v prihodnje.

Dejavnosti, ki so povezane s programi posameznih odsekov, so oživele. Neumorni predsednik društva Franc Cvelbar si z vsem srcem prizadeva za dograditev planinskega doma na Vrhtrebnjem, ki naj bi nudil zatočišče planincem in drugim, ki si vzamejo kakšno urico za oddih v našem, vedno bolj napornem vsakdanu.

Zaživeli so tudi organizirani pohodi v gore. Ugotovili smo namreč, da zanimanje za planinsko dejavnost upada, če ni združeno z organiziranimi in dobro pripravljenimi izleti v gore. Zlasti mladi to potre-bujejo bolj kot suhoparne dolžnosti. Druženja, planinska doživetja v »razgibanih podobah sprememb na meji med soncem in oblaki«, kot zna z besedo opisati doživljanja v gorah znani pisec Dario Cortese, so tista, ki navdušujejo, tako da ljudje vzljubijo gore, s tem pa pride tudi skrb zanje in za naravo na splošno. Planinci bi bogastvo naših gora radi približali čim več ljudem, da bi tudi tisti, ki jih pohodništvo in hribolazenje ni navduševalo, spoznali to opojnost in lepote, ki nam jih nudi gorski svet.

V letu 1999 smo zato organizirali redne mesečne pohode, tako, zimske kot letne, na številne vrhove, od Nanosa, Snežnika, Zasavskega hribovja, Karavank ter seveda obveznega Triglava. Število udeležencev se stalno povečuje, tako, da jih je bilo pri pohodu na Stol že 44, skupaj na vseh dosedanjih organiziranih izletih pa približno 300.

Uspešno je bil organiziran tudi pohod na Vrhtrebnje. Za ta tradicionalni pohod se že porajajo zamisli, da bi v prihodnje vnesli nekatere spremembe, ki bi privabile še več pohodnikov.

V skrbi za podmladek nismo pozabili tudi na otroke iz vrtcev in za njih organizirali izlete na Kum, Gorjance in Lovrenc.

Izobraževanje je stalna naloga vsakega planinca, zlasti pa vodnikov in vodij posameznih odsekov. V ta namen smo se udeležili enodnevnega semi-narja na Vršiču v marcu na temo: »Gibanje v gorah pozimi«, ki je vključeval tudi varovanje v zimskih razmerah in iskanje zasutih v snegu. Tudi praktični del je potekal v pravem zimskem okolju ob pomoči znanih inštruktorjev, da smo resnično lahko osvežili oziroma dopolnili znanje na tem področju.

V oktobru je v okviru mesečnih planinskih izletov predviden pohod na goro Olševo (1650 m) in do Potočke zijalke, ki je lahko dostopna kraška jama v južnem pobočju Olševe tik ob državni meji z Avstrijo. Jama je znana kot zatočišče paleolitskega človeka izpred 30.000 let, v njej so našli kamnito in koščeno orodje z vrezanimi okraski ter okostja stotih jamskih medvedov.

V novembru je v planu Ratitovec (1666 m), v decembru pa Dobrča (1635 m). Vrhova nista tako zahtevna in sta zelo primerna za družinske izlete.

Za vse te izlete je predviden prevoz z avtobusom, ki je v primeru večjega števila obiskovalcev cenovno bolj ugoden od individualnega prevoza.

Omenim naj tudi interne pohode najbolj aktivnih članov PD, ki vsako nedeljo vabijo na kondicijsko in tehnično bolj zahtevne ture. Grmada, Košutnikov turn, Kalški greben, Škednjevec, Ojstrica, Skuta, Grintovec, Visoka Ponca, Dovški Križ in še veliko drugih so že doseženi cilji. Posebno brezpotja postajajo vedno bolj zanimiva. Čeprav smo bili že na večini teh vrhov, še kar naprej lazimo po njih in vsakokrat nas sprejmejo na drugačen način ter nas znova in znova navdušujejo.

Vsi ljubitelji gora, radovedni in tisti, ki si želite sprostitve na svežem zraku, stika z naravo in lepih razgledov, prisrčno vabljeni!

Janez Osolnik

Gasilski posnetek na Kredarici po vzponu na Triglav.

REGIJSKO GASILSKO TEKMOVANJE

Gasilska zveza Trebnje vsako leto organizira občinsko gasilsko tekmovanje. Na teh tekmovanjih se na podlagi najboljših rezultatov dobi ekipe, ki se vsako drugo leto udeležijo regijskega gasilskega tekmovanja. Tako je bilo tudi letos organizirano izbirno regijsko tekmovanje, katerega organizator sta bila Gasilska zveza Metlika in regijsko poveljstvo Dolenjske in Bele krajine. Tega tekmovanja se je 18. septembra iz naše zveze udeležilo 10 ekip iz PGD: Trebnje, Občine, Ševnica, Velika Strmica, Štatenberk. Na tekmovanju je sodelovalo 54 ekip pionirjev, mladincev, članic in članov iz gasilskih društev dolenjsko-belokranjske regije. Naša društva so se maksimalno potrudila in dosegla zelo lepe rezultate. Med njimi pa velja izpostaviti PGD Štatenberk, katerega vitrine so bogatejše kar za tri pokale s tega tekmovanja. To društvo je bilo uspešno že na občinskem gasilskem tekmovanju, tako da so se regijskega tekmovanja udeležile kar štiri ekipe in tri od njih dosegle tudi prva tri mesta: ekipa pionirjev prvo mesto, ekipa pionirk in mladincev pa drugi mesti. Ker smo na začetku omenili, da je bilo to izbirno tekmovanje, pomeni, da bodo vse tri ekipe leta 2000 udeleženke državnega gasilskega tekmovanja. Vsem ekipam, ki so sodelovale na tem tekmovanju, iskrene čestitke, kandidatom za državno tekmovanje pa mnogo uspešnih priprav in tekmovalne sreče.

Nasmejane mažorete po uspešnem nastopu v Zagrebu.

TREBANJSKE MAŽORETE NA EVROPSKEM PRVENSTVU

Pri Občinskem pihalnem orkestru Trebnje deluje sekcija Trebanjskih mažoret, kar je bila pobuda samega orkestra pred dobrimi štirimi leti. Pobudo je prevzela mentorica Darja Korelec, učiteljica športne vzgoje na Osnovni šoli Trebnje.

Mažorete so se po pridnem in vztrajnem delu udeležile že vrste pomembnih nastopov tako v občini kot izven nje. Udeleževale so se raznih mažoretnih srečanj in državnih tekmovanj. Letos pa so mažorete dobile priložnost tekmovanja na Evropskem prvenstvu v Zagrebu. To je bil za skupino zelo velik izziv, a v začetku je bil ta izziv kot ugriz v kislo jabolko, ki pa je iz vaje v vajo postajal vse sladkejši.

V zgodnjih jutranjih urah, 24. septembra, so se dekleta z mentorico odpeljale v Zagreb, kamor so se napotile tudi mažorete še iz desetih drugih evropskih držav. Tako so se pridružile 59 skupinam mažoret. Na Trgu Petra Preradoviča se je zbralo kar 1400 mažoret. Po zelo lepem sprejemu zagrebških mažoret se je začelo resno delo. Od uradnega treninga do protokolarno paradnih nastopov in do finalnega dela, t.j. tekmovanja mažoretnih skupin, so se v soboto pomerile v paradnem delu tekmovanja, v nedeljo pa je sledilo tekmovanje v vaji na mestu s poudarkom na vrtenju palice in figurativi. Tekmovalni nastopi obeh dni so pokazali izjemne kvalitete na mažoretnem področju. Tudi trebanjska mažoretna skupina se je zelo solidno uvrstila v veliki konkurenci evropskih mažoret. S tem so si dekleta pridobile tudi vrsto izkušenj na tem področju, ki jim bodo še posebno prav prišle za njihovo nadaljnje delo, kakor tudi za sodelovanje na evropskem prvenstvu drugo leto na Češkem.

9. in 10. oktobra 1999 so se Trebanjske mažorete udeležile tudi državnega tekmovanja mažoret Slovenije v Slovenski Bistrici. Pomerile so se v najmočnejši konkurenci v slovenskem prostoru (A kategorija). Dve članici mažoretne skupine pa sta sprejeli izziv tekmovanja v "duo programu".

Za vse te pomembne nastope pa se Trebanjske mažorete zahvaljujejo donatorjem in sponzorjem, zlasti Občini Trebnje.

S tem nastopom so mažorete dokazale, da so resne pri svojem delu in da bodo tudi v bodoče ponosno korakale pred Občinskim pihalnim orkestrom Trebnje.

POLETNI SPREHOD

Člani Društva upokojencev Mirna smo se odpravili na turjaški grad, ki je bil cilj enega od letošnjih pohodov. S Turjaka smo se odpravili proti cerkvi in planinskemu domu na Kureščku. Po počitku smo se odpeljali do Trubarjeve domačije, od tam pa proti Kočevju. Pred mestom smo se podprli z obilnim kosilom, proti večeru pa smo se vrnili na Mirno.

Pred trgatvijo bomo spravili pod streho še dva pohoda. Najprej bomo obiskali Belo krajino, nato pa nas čaka še naš južni očak Snežnik, s katerega je lep razgled od morja preko vse Slovenije. Škoda je le, da smo včasih premalo korektni do sebe in do organizatorja pohodov, pa tudi do rednih sopotnikov, ko v zadnjem trenutku odpovemo udeležbo. Če bomo morali kdaj v bodoče naročati manjši avtobus, bo morda komu s tem narejena krivica, če zanj ne bo prostora. Upam, da do tega ne bo prihajalo, če se bomo tudi v naprej v tako velikem številu udeleževali pohodov kot v preteklosti.

Tone iz Okroga

Četrti pohod na Bohor

ROKOMETAŠI USPEŠNI TUDI V EVROPI

Letošnja tekmovalna sezona se je že pričela in je v polnem tekmovalnem ritmu. Do decembra bomo igrali prvenstvene tekme dvakrat tedensko, v sredo in v soboto. Ta naporni urnik bo treba vzdržati, seveda se bo pa videlo, kako so se fantje pripravili v pripravljalnem obdobju.

Ko boste brali ta članek, boste vedeli že za vrsto nadaljnih tekem. Naj povemo, da smo v prvem krogu premagali tradicionalno neugodnega nasprotnika Gorenje iz Velenja z rezultatom 25:23. Drugi krog z Radečami bi morali odigrati 29. 9., a smo zaradi potovanja v Izrael prestavili na kasnejši datum. Glede na zatrpanost urnika tekmovanja bomo verjetno odigrali šele v decembru.

V Izraelu smo se dobro odrezali ter zmagali s 36:24 kljub naklonjenosti grških sodnikov izraelskemu moštvu. Domači so pričakovali gladko zmago, zato so bili še toliko bolj razočarani. To se je videlo tudi v samem odnosu do nas, saj niso bili prav nič gostoljubni, češ saj so iz majhne dežele. Trebanjci so tudi v povratni tekmi, ki je bila 9.10. v športni dvorani v Trebnjem, visoko premagali Izraelce (29:22) in navdušili številne ljubitelje rokometa.

Z uvrstitvijo med šestnajst v Evropi smo si nakopali še dodatne težave. Te so predvsem finančnega značaja, saj smo si morali že za pot v Izrael denar sposoditi. Močno upamo, da bodo dobri rezultati pritegnili še kakšnega dodatnega sponzorja.

Ekipa RK Trebnje v Izraelu pri ogledu mesta; v ozadju Jeruzalem.